Esinevakuutusehdot ja suojeluohjeet ES1

Sisällys

1 Esinevakuutusturva 1
2 Esinevakuutuksen käsitteitä 1
2.1 Jälleenhankinta-arvo 1
2.2 Täysarvo 1
2.3 Päivänarvo 2
2.4 Käypä arvo 2
2.5 Ensivastuu 2
2.6 Vakuutusarvo 2
2.7 Vakuutusmäärä 2
2.8 Jäännösarvo 3
2.9 Ali- ja ylivakuutus 3
2.10 Omavastuu 3
2.11 Esinevakuutusten voimassaoloalue 3
2.12 Vakuutushuoneisto 3
2.13 Pinta-ala 3
3 Esinevakuutusten kohteet 4
3.1 Rakennukset 4
3.2 Irtain käyttöomaisuus ja investointiturva 5
3.3 Vaihto-omaisuus 6
3.4 Rahat ja arvopaperit 6
3.5 Vieras omaisuus 6
4 Esinevakuutusten voimassaolo 7
4.1 Omaisuus toimipaikassa ja vaihtelevilla paikoilla ... 7
4.2 Omaisuuden tilapäinen siirto ja säilytys 7
(poissaehto) 7
5 Esinevakuutukset 8
5.1 Palovakuutus 8
5.2 Luonnonilmiövakuutus 8
5.3 Vuotovakuutus 9
5.4 Omaisuusrikosvakuutus 10
5.5 Rikkovakuutus 13
5.6 Pakaste- ja kylmätuotevakuutus 16
5.7 Esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset 17
5.8 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa 18
6 Esinevakuutusten korvaussäännökset 18
6.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä 18
6.2 Vahingon määrä erityistapauksissa 19
6.3 Korvauksen määrä 20
6.4 Korvauksen maksaminen 21
6.5 Muut korvaussäännöt 22
7 Suojeluohjeet 22
7.1 Suojeluohjeiden velvoittavuus ja tarkoitus 22
7.2 Viranomaismääräysten noudattaminen 22
7.3 Yleinen huolenpitovelvollisuus 23
7.4 Palontorjunta 23
7.5 Vuotovahinkojen torjunta 29
7.6 Rikosvahinkojen torjunta 29
7.7 Rikkoutumisvahinkojen torjunta 34

1 Esinevakuutusturva

Esinevakuutuksesta korvataan vakuutuksenottajan omaisuudelle aiheutuneita suoranaisia ja välittömiä vahinkoja sekä ehdoissa erikseen mainittuja kustannuksia LähiTapiolan ja vakuutuksenottajan välisen vakuutussopimuksen mukaisesti.

Esinevakuutussopimus muodostuu vakuutuskirjasta ja siihen merkityistä kutakin esinevakuutusta koskevista erityis- ja tuote-ehdoista sekä näistä esinevakuutuksen yhteisistä ehdoista ja yleisistä sopimusehdoista.

Vakuutusta tehtäessä tai sitä muutettaessa on voitu sopia, että sopimuksen sisältämä vakuutusturva on suppeampi tai laajempi kuin näissä ehdoissa on määritelty. Poikkeamat on merkitty vakuutuskirjaan. Vakuutuksen kohteet, vakuutusmäärät, valittu vakuutusturva ja omavastuut on esitetty vakuutuskirjassa.

2 Esinevakuutuksen käsitteitä

2.1 Jälleenhankinta-arvo

Jälleenhankinta-arvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka tarvitaan uuden samanlaisen tai käyttöominaisuudeltaan lähinnä vastaavan omaisuuden hankkimiseen samalle paikalle. Jälleenhankinta-arvoon sisältyvät myös normaalit kuljetus- ja asennuskustannukset.

Normaaleilla kuljetus- ja asennuskustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka syntyvät, kun käytetään normaaleja kuljetustapoja ja asennukset tehdään normaalina työaikana asennukseen tavanomaisesti käytettävällä työvoimalla.

2.2 Täysarvo

Omaisuus on vakuutettu täydestä vakuutusarvostaan, jos vakuutuksen vakuutusmääräksi on merkitty täysarvo ja maksun perusteeksi kysytyt raken-

nusten ja irtaimen tunnusluvut on ilmoitettu todellisen suuruisina.

Täysarvovakuutuksissa vakuutuksen maksun perusteena olevia tunnuslukuja ovat esimerkiksi rakennuksen ja yrityksen käytössä olevien toimitilojen pinta-ala.

2.3 Päivänarvo

Päivänarvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka saadaan, kun jälleenhankinta-arvosta vähennetään omaisuuden arvon aleneminen
- ikääntymisen
- kulumisen
- tekniikan vanhentumisen
- käyttökelpoisuuden alenemisen tai
- muun sellaisen syyn johdosta.

Päivänarvoa määritettäessä otetaan huomioon myös omaisuuden käyttökelpoisuuden aleneminen paikkakunnan muuttuneiden olosuhteiden, kuten harjoitetun elinkeinotoiminnan lakkaamisen tai muun sellaisen syyn vuoksi. Paikkakunnan muuttuneita olosuhteita ei kuitenkaan oteta huomioon rakennuksen päivänarvoa määrättäessä, kun rakennuksen tilalle rakennetaan uusi samalle sijaintipaikalle.

2.4 Käypä arvo

Omaisuuden käyvällä arvolla tarkoitetaan sitä todennäköistä luovutushintaa, joka omaisuudesta saataisiin toisistaan riippumattomien tahojen välisessä kaupassa.

Omalla konevoimalla liikkuvan työkoneen käypä arvo on se käteishinta, joka koneesta on yleisesti saatavissa vahingon sattumispäivän markkinatilanteessa, jos sitä pidettäisiin myytävänä tarkoituksenmukaisella tavalla. Käyvällä arvolla ei tarkoiteta myyntiliikkeiden ulosmyyntihintaa, pyyntihintaa eikä vaihtohyvitysarvoa vaan sellaista hintaa, jonka usea henkilö olisi ollut siitä todellisuudessa valmis maksamaan.

Työkoneen käypää arvoa määritettäessä otetaan huomioon vakuutetun kohteen merkin ja mallin markkinahinnat, vuosimalli, käyttöikä, käyttötuntimäärä tai ajetut kilometrit, varusteet, yksilöllinen kunto, sekä muut käypään arvoon vaikuttavat tekijät.

Käsitettä käytetään määritettäessä esimerkiksi omalla konevoimalla kulkevan työkoneen tai taiteen arvoa.

2.5 Ensivastuu

Ensivastuu on vakuutuskirjaan merkitty ja vakuutetulle kohteelle sovittu vakuutusmäärä. Jos vakuutusmäärän peruste on ensivastuu, vakuutusmäärän ei tarvitse vastata omaisuuden todellista vakuutusarvoa.

Ensivastuuperusteista vakuutusmäärän perustetta käytetään esimerkiksi rahojen ja arvopapereiden, taide- ja antiikkiesineiden sekä omalla konevoimalla kulkevien työkoneiden vakuuttamisessa.

2.6 Vakuutusarvo

Omaisuuden vakuutusarvo on perusteena, kun arvioidaan vahingon ja korvauksen määrää.

Omaisuuden vakuutusarvo on jälleenhankinta-arvo, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Omaisuuden vakuutusarvo on kuitenkin päivänarvo, jos omaisuuden päivänarvo on alle 50 % jälleenhankinta-arvosta.

Yksittäisen rakennuksen osan, rakenteen, pinnoitteiden tai kiinteiden kalusteiden vahingoittuessa vahingon määrää laskettaessa käytetään kyseisen omaisuuden vakuutusarvoa.

2.7 Vakuutusmäärä

Vakuutusmäärä tarkoittaa sitä rahamäärää, josta vakuutuksen kohde on vakuutettu. Vakuutusmäärä voi perustua
- omaisuuden jälleenhankinta-arvoon
- ensivastuun määrään tai
- omaisuuden päivänarvoon.

Vakuutusmäärän peruste on jälleenhankinta-arvo, ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty.

Vakuutuksen maksu lasketaan vakuutusmäärän perusteella. Vakuutusmäärä on myös ylin korvattava määrä. Vahingon ja korvauksen määrä ei perustu vakuutusmäärään. Vahingon ja korvauksen määrä lasketaan kohdan 6 ”Esinevakuutusten korvaussäännökset” mukaisesti.

Jos vakuutusmäärä perustuu jälleenhankinta-arvoon, voi siihen sisältyä myös päivänarvon mukaisesti korvattavia esineitä.

Atk-ohjelmien, tietojen ja tiedostojen palautuskustannusten, rahojen ja arvopapereiden, piirustusten, arkistojen, mallien ja muottien sekä taide-esineiden vakuutusmäärän peruste on aina ensivastuu.

Vakuutusmäärää määritettäessä on otettava huomioon myös verotuksesta annetut säädökset (esi-

merkiksi arvonlisävero) sekä vahingoittuneen omaisuuden raivaus-, purku- ja hävityskulut sekä niihin liittyvät kuljetus- ja käsittelykustannukset, kuten kaatopaikka- ja ongelmajätemaksut.

2.8 Jäännösarvo

Omaisuuden jäännösarvolla tarkoitetaan omaisuuden arvoa välittömästi vahingon jälkeen. Jäännösarvo arvioidaan samojen perusteiden mukaan kuin vahingon määrä.

2.9 Ali- ja ylivakuutus

Alivakuutus

Omaisuus on alivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutusarvoa pienempi. Vakuutuksesta korvataan tällöin vain niin suuri osa omavastuulla vähennetystä vahingon määrästä, kuin vakuutusmäärän ja vakuutusarvon välinen suhde osoittaa.

Täysarvona vakuutettujen kohteitten osalta omaisuus on alivakuutettu, jos rakennuksen vakuutuksen perusteena oleva rakennuksen pinta-ala tai irtaimen vakuutuksen perusteena oleva yrityksen toimitilojen pinta-ala on ilmoitettu todellista pienempänä. Vakuutuksesta korvataan tällöin vain niin suuri osa omavastuulla vähennetystä vahingon määrästä, kuin ilmoitetun tunnusluvun ja todellisen tunnusluvun välinen suhde osoittaa. Alivakuutusta ei sovelleta, jos vakuutusmäärän peruste on ensivastuu.

Esimerkki

Vakuutusta tehtäessä vakuutuksenottaja ilmoitti vaihto-omaisuuden vakuutusmääräksi 40 000 euroa. Omavastuuksi vakuutuksenottaja valitsi 2 000 euroa. Vakuutuksenottajan liikehuoneistoon murtauduttiin ja murtautumisen yhteydessä varastettiin vaihto-omaisuutta 30 000 euron arvosta.

Vahingon jälkeen todettiin, että toimipaikassa välittömästi ennen vahinkoa olleen vaihto-omaisuuden jälleenhankinta-arvo (vakuutusarvo) oli 80 000 euroa.

Koska vaihto-omaisuus on alivakuutettu, vakuutuksesta korvataan niin suuri osa omavastuulla vähennetystä vahingon määrästä kuin vakuutusmäärän ja vakuutusarvon välinen suhde osoittaa, eli 14 000 euroa.

Korvaus = (vahinko 30 000 – omavastuu 2 000) x (vakuutusmäärä 40 000 / jälleenhankinta-arvo 80 000) = 14 000.

Ylivakuutus

Omaisuus on ylivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutusarvoa suurempi. Korvausta laskettaessa perusteena on tällöin todellisen vahingon määrä.

Täysarvona vakuutettu omaisuus on ylivakuutettu, jos rakennuksen vakuutuksen perusteena oleva rakennuksen pinta-ala tai irtaimen vakuutuksen perusteena oleva toimitilojen pinta-ala on ilmoitettu todellista suurempina. Tällöin korvauksen määrää laskettaessa perusteena on rakennuksen todellinen koko ja irtaimen omaisuuden todellinen vahingon määrä.

2.10 Omavastuu

Omavastuu on vakuutusehtoon tai -kirjaan merkitty, vakuutuksenottajan omalle vastuulle jäävä osuus vahingosta. Omavastuu vähennetään vahingon määrästä korvauksen määrää laskettaessa.

2.11 Esinevakuutusten voimassaoloalue

Esinevakuutusten voimassaoloalue on merkitty vakuutuskirjaan.

Voimassaoloalue voi olla
- nimetty osoitteellinen alue (kiinteä sijaintipaikka), jolla vakuutuksenottajan omaisuus sijaitsee
- vaihtelevat paikat vakuutuskirjaan merkityllä maantieteellisellä alueella. Ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty, vaihtelevilla paikoilla vakuutetun omaisuuden vakuutusturva on voimassa kaikkialla maailmassa.

2.12 Vakuutushuoneisto

Vakuutushuoneisto on rakennus, rakennuksen osa tai tila, jossa vakuutettu omaisuus sijaitsee.

2.13 Pinta-ala

Rakennuksen pinta-alaan lasketaan kaikkien kerrosten, myös kellareiden ja lämpöeristettyjen käyttöullakoiden, pinta-ala ulkoseinien ulkopinnasta.

Yrityksen toimitilojen pinta-alaan lasketaan yrityksen käytössä olevien liike- ja varastotilojen yhteenlaskettu pinta-ala. Toimitilojen pinta-alaa käytetään, kun rakennusta ei vakuuteta ja irtain vakuutetaan täysarvovakuutuksena.

3 Esinevakuutusten kohteet

3.1 Rakennukset	3.2 Irtain käyttöomaisuus	3.3 Vaihto-omaisuus	3.4 Rahat ja arvopaperit	3.5 Vieras omaisuus
Rakenteet, talotekniikka, kiinteät kalusteet ja pinnoitteet	Oma ja rahoitussopimuksella hankittu irtain käyttöomaisuus	Oma vaihto-omaisuus	Vakuutuksenottajan omistamat ja vakuutettuun toimintaan liittyvät rahat ja arvopaperit vakuutuspaikassa	Asiakkaiden omaisuus
Tontilla olevat rakennelmat	Irtaimen käyttöomaisuuden investoinnit vakuutuskauden aikana	Myyntitilillä oleva vaihto-omaisuus	Vakuutuksenottajan omistamat ja vakuutettuun toimintaan liittyvät rahat ja arvopaperit kuljetuksen aikana	Työntekijöiden omaisuus
Rakennuksen maaperä ja piha-alue				
Kiinteät sisustukset				

Taulukko liittyy ehtokohtaan 3.

3.1 Rakennukset

3.1.1 Rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutettuun rakennukseen kuuluvat, koko rakennuksen käyttöä palvelevat, kiinteästi asennetut

- rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet
- vakuutuksenottajan omistama, alkuperäinen, alkuperäistä vastaava tai koko rakennukseen samanaikaisesti jälkeenpäin asennettu talotekniikka (LVISA- ja konetekniikka) rakennuksessa ja tontilla sekä liittymäjohdot yleiseen liittymään saakka.

Rakennuksen talotekniikkaan eivät sisälly kokonaisteholtaan yli 1 MW:n lämmöntuotantolaitteet, eivätkä pakastamo- ja kylmiörakennusten kylmälaitteet, vaikka ne palvelisivatkin koko rakennusta. Nämä voidaan vakuuttaa erikseen irtaimena käyttöomaisuutena.

3.1.2 Rakennelmat ja irtaimisto

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutuksenottajan omistamat tai muutoin vakuutuksenottajan vastuulla olevat, vakuutetun rakennuksen käyttöä palvelevat

- kiinteät tavanomaiset rakennelmat, rakenteet ja varusteet sekä enintään 40 m²:n suuruiset lämmöneristämättömät ja lämmittämättömät varastot ja katokset, jotka sijaitsevat vakuutetun rakennuksen tontilla
- kiinteistön hoidossa käytettävät tavanomaiset työkalut ja kävellen ohjattavat ruohonleikkurit, puutarhajyrsimet ja lumilingot sekä niiden polttoaineet
- rakennuksen lämmitykseen käytettävät polttoaineet
- yksityistalouksien vakituiseen asumiseen liittyvät, yhteiseen käyttöön tarkoitetut koneet ja kalusto, kun rakennukseen sisältyy vähintään kaksi vakituiseen asumiseen tarkoitettua asuntoa.

Muut rakennelmat sekä muut kuin kävellen ohjattavat työkoneet (esimerkiksi päältä ajettavat ruohonleikkurit) ja muu irtain omaisuus on vakuutettava erikseen omina kohteinaan.

Muut kuin rakennusta palvelevat rakenteet, kuten siirrettävät työmaarakennukset ja kontit, omalla tontillaan olevat erilliset varastot ja katokset sekä vakuutetun rakennuksen tontilla olevat yli 40 m²:n suuruiset katokset on vakuutettava omina kohteinaan ja merkittävä vakuutuskirjaan. Siirrettävät rakennelmat voidaan vakuuttaa myös vaihtelevilla paikoilla.

3.1.3 Maaperä

Vakuutuksen kohteena ovat rakennuspaikan maaperän puhdistuskustannukset ja maaperän puhdistamisen edellyttämät välttämättömät rakenteiden purku- ja jälleenrakennuskustannukset jätteidenkäsittelymaksuineen sekä piha-alueen ja istutusten kunnostuskustannukset.

Nämä kustannukset ovat vakuutuksen kohteena yhtä sijaintipaikkaa kohti yhteensä enintään 20 000 euron määrään saakka.

Korvauksen edellytyksenä on, että kustannukset ovat seurausta tästä sopimuksesta korvattavasta esinevahingosta.

3.1.4 Vakuutushuoneiston kiinteät sisustukset

Vakuutushuoneiston kiinteät sisustukset ovat vakuutuksen kohteena vakuutuskirjaan merkitystä määrästä. Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkit-

ty, irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyy edellä mainittuja kustannuksia yhteensä 10 % vakuutuskirjaan merkityn irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), mutta kuitenkin yhteensä enintään 5 000 euroa.

Kiinteitä sisustuksia ovat esimerkiksi vuokratiloissa toimivan yrityksen itsensä hankkimat lattia-, seinä- ja kattopinnoitteet ja väliseinärakenteet sekä rakennuksessa harjoitettavaa liike-, tuotanto-, harrastus- tai muuta vastaavaa toimintaa palvelevat kiinteät kalusteet ja LVIS- ja konetekniikka liittymäjohtoineen.

3.1.5 Rakennusta ja rakennelmia koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole
- rakennuksessa harjoitettavaa liike-, tuotanto-, harrastus- tai muuta vastaavaa toimintaa palvelevat rakenteet, kalusteet, pinnoitteet eikä LVIS- ja konetekniikka liittymäjohtoineen
- kokonaisteholtaan yli 1 MW:n lämmöntuotantolaitteet
- pakastamo- ja kylmiörakennusten kylmälaitteet
- osakkeenomistajan, vuokralaisen tai muun käyttäjän hankkimat ja omistamat varusteet, kuten mainoskilvet ja -teipit, markiisit, valvonta- ja hälytyslaitteet, kellot, antennit sekä parveke- ja muut erikoislasit
- rakennustaide, kuten patsaat, veistokset ja maa-laukset
- rekisteröitävät ajoneuvot ja päältäohjattavat kiinteistönhoitokoneet
- laiturit ja vastaavat rantarakennelmat
- rakennuksen maanvaraisen alapohjan lämmöneristeiden alapuolella olevat rakenteet, kuten maaperä ja paalutukset.

3.2 Irtain käyttöomaisuus ja investointiturva

Irtain käyttöomaisuus voi olla vakuutuksenottajan omaa tai vuokra- tai rahoitussopimuksella hankittua, jos vakuutuksenottaja on sitoutunut vakuuttamaan omaisuuden tai on siitä sopimuksen perusteella vastuussa.
Vuokra- ja rahoitussopimuksella hankittua omaisuutta on esimerkiksi leasing-sopimuksella hankittu omaisuus.

3.2.1 Irtain käyttöomaisuus

Vakuutuksen kohteena ovat
- vakuutettuun toimintaan käytettävät koneet, laitteet, työvälineet ja niitä palveleva LVISA-tekniikka
- koneeseen tai laitteeseen siihen hankittaessa sisältynyt käyttöjärjestelmä
- teolliseen tuotantoon tarkoitettuun koneeseen siihen hankittaessa sisältynyt tuotanto-ohjelma
- kalusteet ja käyttötarvikkeet.

Vakuutuskirjaan merkittyyn määrään saakka ovat vakuutuksen kohteena myös vakuutettuun toimintaan käytettävät
- atk-ohjelmat
- sähköisten ja paperisten tietoaineistojen palautuskustannukset.

Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty, irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään voi sisältyä edellä mainittuja kustannuksia yhteensä enintään 10 % vakuutuskirjaan merkityn irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), kuitenkin yhteensä enintään 5 000 euroa.

Käyttöjärjestelmien, ohjelmistojen ja tietoaineiston palautuskustannusten vakuutusturvan laajuus on sama kuin sillä koneella tai laitteella, johon käyttöjärjestelmä tai ohjelma sisältyy.

Irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään (täysarvovakuutuksen vakuutusarvoon) voi sisältyä kokoelmia ja arvoesineitä (kuten korut, taide-esineet, antiikki ja arvomatot) yhteensä enintään 10 000 euroa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

3.2.2 Irtainta käyttöomaisuutta koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole
- rekisteröitävät työkoneet, ajoneuvot, vesikulkuneuvot, ilma-alukset eivätkä mitkään omalla konevoimalla kulkevat, päältä ohjattavat koneet ja laitteet, lukuun ottamatta vakuutuksenottajan toimipaikassa puhtaanapitoon tai tavaran siirtämiseen tarkoitettuja sähkö- tai kaasukäyttöisiä koneita ja laitteita, kuten sähkötrukkeja tai lattianhoitokoneita
- rahat ja arvopaperit
- arvoesineet ja kokoelmat, kuten arvokkaat korut, taide-esineet, antiikki ja arvomatot, joiden yhteisarvo ylittää 10 000 euroa
- immateriaalioikeudet
- ulkona kasvavat kasvit
- elävät eläimet.

Edellä mainittu omaisuus on vakuutettava erikseen omana kohteenaan tai eri vakuutussopimuksella, kuten moottoriajoneuvot moottoriajoneuvovakuutuksilla.

Vakuutetuista arvoesineistä ja kokoelmista, joiden arvo yhteensä ylittää 10 000 euroa, vakuutuksenottajalla on oltava valokuva ja ajan tasalla oleva luettelo, jossa jokainen vakuutusmäärään sisältyvä esine on hinnoiteltu.

Luettelo on säilytettävä siten, että se ei voi tuhoutua samassa vahingossa kuin vakuutettu arvo-omaisuus. Luettelo on vakuutusturvaa päivitettäessä ja vahingon satuttua pyydettäessä esitettävä LähiTapiolalle.

3.2.3 Irtaimen käyttöomaisuuden investointiturva

Vakuutuksen kohteena ovat myös sellaiset irtaimen käyttöomaisuuden investoinnit, jotka
- kohdistuvat vakuutuskirjassa mainittuihin esinevakuutuskohteisiin ja
- tapahtuvat vakuutuskauden aikana.

Vahingon sattuessa irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärä on esinevakuutusehtojen perusteella määritelty vakuutusmäärä, johon lisätään vakuutuskauden aikana toteutuneiden investointien arvo.

Vakuutusmäärän lisäys voi olla kuitenkin enintään 20 % sopimuksen yhteenlasketusta irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä ja enintään 200 000 euroa.

Vakuutusturvan laajuus ja omavastuu on samantasoinen kuin muilla sopimuksessa olevilla vastaavilla käyttöomaisuuskohteilla (esimerkiksi palo-, luonnonilmiö-, vuoto- ja rikosturva).

Vakuutuskauden aikana toteutettavista irtaimen käyttöomaisuuden investoinneista on vakuutuksenottajan ilmoitettava LähiTapiolalle ennen seuraavan vakuutuskauden alkua, niin että ne voidaan sisällyttää seuraavan vakuutuskauden ajan voimassaolevaan vakuutukseen.

Vakuutuskauden aikana rakennettavat rakennukset ja uusissa vuokratiloissa oleva irtain omaisuus on ilmoitettava LähiTapiolalle kesken vakuutuskauden, jolloin niille voidaan järjestää asianmukainen vakuutusturva. Asennettavien koneiden ja laitteiden vakuutusturvaa voi olla tarpeen laajentaa asennustyön ajalle esimerkiksi rikkoutumisturvan osalta.

3.3 Vaihto-omaisuus

3.3.1 Vaihto-omaisuus vakuutuksen kohteena

Vakuutuksen kohteena on
- vakuutettuun toimintaan liittyvä vakuutuksenottajan omistama vaihto-omaisuus ja
- vakuutetussa toiminnassa myytäväksi otettu vaihto-omaisuus tai
- muutoin vakuutuksenottajan vakuuttamisvastuulla oleva vaihto-omaisuus sen mukaan kuin vakuutuskirjaan on merkitty.

Vaihto-omaisuutta ovat esimerkiksi raaka-aineet, puolivalmiit ja valmiit tuotteet sekä pakkaustarvikkeet.

3.3.2 Vaihto-omaisuutta koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole
- rahat ja arvopaperit
- immateriaalioikeudet
- rekisteröitävät työkoneet ja rekisteröitävät kulkuneuvot
- ilma-alukset
- maaperä ja vesialueet
- valmiit rakennukset
- ulkona kasvavat kasvit.

Edellä mainittu omaisuus on vakuutettava erikseen omana kohteenaan tai eri vakuutussopimuksella, kuten moottoriajoneuvot moottoriajoneuvovakuutuksilla.

3.4 Rahat ja arvopaperit

Rahoiksi ja arvopapereiksi katsotaan myös raha- ja maksukortteihin ladattu raha sekä käyttämättömät posti- ja leimamerkit, arvat, lounassetelit, kupongit, vekselit, shekit ja muut vastaavat saamistodistukset.
Jos vakuutuksen kohteena on vakuutuksenottajan irtainta käyttöomaisuutta tai vaihto-omaisuutta, vakuutuksen kohteena ovat myös vakuutetun toiminnan rahat ja arvopaperit enintään 3 000 euron määrään saakka vakuutushuoneistossa ja rahalaitoskuljetuksen aikana, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Muun kuin vakuutuksenottajan omistamat rahat ovat vakuutuksen kohteena vain, jos tästä on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Tällaisia rahavaroja ovat esimerkiksi arvokuljetusyrityksen hallussa olevat asiakkaiden rahat.

3.5 Vieras omaisuus

3.5.1 Asiakkaiden omaisuus vakuutuksen kohteena

Jos vakuutuksen kohteena on vakuutuksenottajan irtainta käyttöomaisuutta tai vaihto-omaisuutta, siihen sisältyy myös sellainen vakuutetussa toiminnassa käsiteltävänä tai säilytettävänä oleva asiakkaiden omistama käyttö- ja vaihto-omaisuus, josta vakuutuksenottaja on lain tai sopimuksen perusteella vastuussa. Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty, tämä asiakkaiden omaisuus on vakuutettuna palon, luonnonilmiön, vuodon ja rikosvahinkojen varalta enintään 10 % irtaimen käyttöomaisuuden ja/tai vaihto-omaisuuden arvosta (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), kuitenkin enintään 10 000 euroa.

Tällaista omaisuutta on esimerkiksi korjattavana, huollettavana, työstettävänä tai säilytettävänä oleva asiakkaiden käyttö- tai vaihto-omaisuus.

3.5.2 Asiakkaiden omaisuutta koskevat rajoitukset

Asiakkaiden omaisuudelle aiheutunut vahinko korvataan vain siltä osin, kuin muut mahdolliset vakuutukset eivät vahinkoa korvaa (toissijaisuus).

Vakuutuksen kohteena eivät ole
- vakuutuksenottajan toimintaan käytettävä omaisuus eikä toimitila
- rahat ja arvopaperit
- immateriaalioikeudet
- maaperä ja vesialueet
- valmiit rakennukset
- ulkona kasvavat kasvit.

3.5.3 Työntekijöiden omaisuus

Jos vakuutettuna on vakuutuksenottajan irtain käyttöomaisuus, vakuutuksen kohteena ovat lisäksi vakuutuksenottajan palveluksessa olevien työntekijöiden henkilökohtaiset vaatteet, laukut ja työvälineet. Nämä ovat vakuutuksen kohteena enintään 500 euron määrään saakka kutakin työntekijää kohden.

Työntekijöiden omaisuus on vakuutettu ilman eri sopimusta palon, luonnonilmiön, vuodon ja rikosvahinkojen sekä liikenneonnettomuuden yhteydessä tapahtuneen rikkoutumisen varalta.

Työntekijöiden omaisuuden vakuutusturva on voimassa kaikkialla Suomessa sijaitsevissa työpisteissä, joissa he toimivat vakuutuksenottajan määräämissä työtehtävissä.

Työntekijöiden omaisuutta koskevat rajoitukset

Työntekijän omaisuudelle aiheutunut vahinko korvataan vain siltä osin, kuin muut mahdolliset vakuutukset eivät vahinkoa korvaa (toissijaisuus).

Vakuutuksen kohteena ei kuitenkaan ole yrittäjän oma tai yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuvan henkilön henkilökohtainen irtain omaisuus.

4 Esinevakuutusten voimassaolo

4.1 Omaisuus toimipaikassa ja vaihtelevilla paikoilla

Vakuutukset ovat voimassa vakuutuksen voimassaoloaikana vakuutuskirjaan merkityllä voimassaoloalueella seuraavin laajennuksin ja edellytyksin.

Yrityksen toimipaikassa vakuutetun irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyvien
- työntekijän käyttöön tarkoitettujen kannettavien tietokoneiden, niiden lisälaitteiden ja puhelimien
- yrityksen vaihto-omaisuuden kuljettamiseen käytettävien kuljetuslaatikoiden ja -rullakoiden

vakuutus on voimassa kaikkialla maailmassa ja kuljetuksen aikana, ilman eri mainintaa vakuutuskirjassa.

Muu omaisuus, joka liiketoimintaan liittyen on toistuvasti tai jatkuvasti pois yrityksen kiinteästä, nimetystä sijaintipaikasta, on vakuutettava tavarantoimittajien ja alihankkijoiden toimipaikoissa tai vaihtelevilla sijaintipaikoilla, esimerkiksi:
- rakennus-, asennus- ja mittaustyömailla tai vastaavilla vaihtelevilla paikoilla käytettävä omaisuus,
- ajoneuvoon asennettu, ajoneuvossa säilytettävä tai liiketoimintaan liittyen ajoneuvossa oleva omaisuus.

Rahojen vakuutukset ovat voimassa vakuutuksenottajan toimitiloissa ja rahalaitokseen tai laskentakeskukseen kuljetuksen aikana Suomessa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Kun vakuutuskirjaan on merkitty voimassaoloalueeksi vaihtelevat paikat, vakuutusturva on voimassa kaikkialla maailmassa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty. Vaihtelevilla paikoilla vakuutetun omaisuuden vakuutukset ovat voimassa vaihtuvien työkohteiden ja ajoneuvojen lisäksi myös vakuutuksenottajan omissa toimipaikoissa.

Kun vaihto-omaisuutta kuljetetaan muutoin kuin käsimatkatavarana, vakuutuksen voimassaolon edellytyksenä on, että
- kyseessä ei ole tavaran osto- eikä alihankintakuljetus ja
- myytäväksi kuljetettava tavara kuljetetaan erityisessä vähittäismyymäläksi varustellussa myymäläautossa tai
- myytäväksi kuljetettava tavara on varaosa, raaka-aine tai puolivalmiste, joka luovutetaan asiakkaalle ainoastaan osana vakuutuksenottajan työsuoritusta (esimerkiksi varaosat huoltoautossa).

Osto-, alihankinta- ja myyntikuljetukset voidaan vakuuttaa kuljetusvakuutuksella.

4.2 Omaisuuden tilapäinen siirto ja säilytys (poissaehto)

Kiinteässä toimipaikassa vakuutetun irtaimen käyttö- ja vaihto-omaisuuden vakuutukset ovat voimassa kaikkialla Suomessa, myös kuljetuksen aikana,

jos omaisuus on poikkeuksellisesti siirretty tai siirrettävänä pois nimetystä sijaintipaikasta (poissaehto). Vakuutusturva on vakuutuskirjaan merkityn mukainen.

Voimassaolon edellytyksenä on, että poissaolo on tilapäistä (ei liity vakuutuksenottajan varsinaiseen liiketoimintaan) ja omaisuus on tarkoitus palauttaa siirron syyn poistuttua vakuutuskirjaan merkittyyn nimettyyn sijaintipaikkaan. Tilapäiseksi poissaoloksi katsotaan enintään 6 kuukautta kestävä omaisuuden poissaolo nimetystä sijaintipaikasta.

Jos siirrettävän omaisuuden poissaolo kestää yli 6 kuukautta, omaisuus on vakuutettava erikseen uudessa sijaintipaikassa.

Tilapäisesti kiinteästä sijaintipaikasta siirrettyä ja sinne palautettavaa omaisuutta ovat esimerkiksi
- korjattavaksi tai huollettaviksi lähetetyt koneet ja laitteet
- kausivarastoissa oleva irtain käyttöomaisuus, esimerkiksi ravintolan terassikalusteet ja messuilla ja näyttelyissä oleva irtain käyttöomaisuus
- vaihto-omaisuuden näyte-erät, joita ei ole tarkoitus myydä tapahtuman aikana.

Vakuutuksenottajan varsinaiseen liiketoimintaan liittyvä omaisuuden toistuva tai jatkuva poissaolo kiinteästä sijaintipaikasta ei ole poikkeuksellista ja tilapäistä. Omaisuutta, joka ei ole poissaehdon perusteella vakuutettuna, on esimerkiksi
- rakennus-, asennus- ja mittaustyömailla tai vastaavilla vaihtelevilla paikoilla käytettävä omaisuus
- ajoneuvoon asennettu, ajoneuvossa säilytettävä tai liiketoimintaan liittyen ajoneuvossa oleva omaisuus
- tavarantoimittajan, alihankkijan, ostajan tms. tiloissa työstettävänä, myytävänä tai säilytettävänä oleva omaisuus
- kausivarastossa oleva vaihto-omaisuus
- messuilla tai näyttelyissä oleva vaihto-omaisuus, joka on tarkoitettu myytäväksi tapahtuman aikana.

5 Esinevakuutukset

5.1 Palovakuutus

5.1.1 Palovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut
- irtipäässyt tuli
- äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti vakuutettua omaisuutta vahingoittava savu tai noki, kun savu tai nokilaskeuma on peräisin vakuutuksenottajan toimipaikassa tai sen välittömässä läheisyydessä tapahtuneesta tulipalosta (irtipäässyt tuli)
- räjähdys, jolla tarkoitetaan kaasu- tai pölyräjähdyksestä tai höyryn ylipaineesta johtuvaa äkillistä mekaanista vahinkoa
- savunpoistolaitteiston äkillinen ja ennalta arvaamaton laukeaminen
- sammutuslaitteiston äkillinen ja ennalta arvaamaton vuoto tai laukeaminen.

5.1.2 Palovakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata
- sähköilmiön sähkölaitteelle aiheuttamaa vahinkoa
- räjähdysvahinkoa, jonka on aiheuttanut keskipakoisvoima, sisäinen jännitys, tiivisteen irtoaminen, nestepaine tai polttomoottorissa sattunut räjähdys moottorille.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.
Sähköilmiön ja ylipaineen aiheuttamia vahinkoja korvataan rikkovakuutuksesta.

5.1.3 Poikkeava omavastuu tulitöissä

Jos vahinko on aiheutunut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajaan rinnastettavan tekemästä tai teettämästä tulityöstä, omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 4 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

5.2 Luonnonilmiövakuutus

5.2.1 Luonnonilmiövakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut
- myrsky (tuulen nopeus on yli 20 m/s), sen kaatama puu tai myrskyn irrottama muu esine sekä vahinkopaikalla vallinneen myrskytuulen aiheuttama vesistön vedenpinnan nousu
- suora salamanisku rakennukseen tai vakuutettuun irtaimeen omaisuuteen, salamaniskun kaatama puu tai salamaniskun irrottama muu esine
- raesade
- villieläimen tunkeutuminen rakennukseen.

Korvattavan salamaniskuvahingon edellytyksenä on omaisuuden mekaaninen pirstoutuminen suoraan kohteeseen iskeneestä salamaniskusta. Ylijännitteen aiheuttamia vahinkoja korvataan rikkovakuutuksesta.

Villieläimiksi ei katsota tuhoeläimiä kuten tuhohyönteisiä, hiiriä tai rottia.

5.2.2 Luonnonilmiövakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata muiden luonnonilmiöiden, kuten jään ja lumen painon tai niiden liikkeen, aallokon, vesistötulvan, sateen, sulamisvesien, pohjaveden korkeuden muutoksen, routimisen tai maan liikkumisen aiheuttamia vahinkoja.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu
- ulkona tai avoimessa rakennuksessa kuten katoksessa olevalle omaisuudelle, ellei kyse ole omaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu käytettäväksi tai säilytettäväksi jatkuvasti ulkona
- laiturille tai vastaaville rantarakenteille.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.2.3 Poikkeava omavastuu korjaustöissä

Korjattavana olevalle rakennukselle aiheutuneissa vahingoissa omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Korotettu omavastuu on voimassa, jos korjaustyö on ollut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajaan rinnastettavan tekemä tai teettämä ja rakennuksen keskeneräisyys on vaikuttanut vahingon syntyyn tai laajuuteen.

5.3 Vuotovakuutus

5.3.1 Vuotovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vuotovahinko, jonka on aiheuttanut neste-, kaasu- tai höyryvuoto, kun aine on virrannut äkillisesti, ennalta arvaamatta ja suoraan
- rakennukseen kiinteästi asennetuista putkistoista
- putkistoihin kiinteällä liitännällä liitetyistä käyttölaitteista, koneista tai säiliöistä.

Vakuutuksesta korvataan myös vuodon ja vaurioituneen alueen paikantamisesta ja korjaamisesta aiheutuneet rakenteiden avaamis- ja sulkemiskustannukset, rakenteiden kosteuden mittaamisesta aiheutuneet kustannukset sekä maankaivu- ja täyttökustannukset, jos vuoto on vaurioittanut vakuutuksen kohteena olevaa rakennusta. Rakennuksen maapohjan puhdistuskustannuksia on rajoitettu kohdan 3.1.3 mukaisesti.

Jos vuoto ei ole vaurioittanut vakuutuksen kohteena olevaa rakennusta, korjaamiseen liittyvät vian etsintäkulut sekä maankaivu- ja täyttökulut korvataan sopimukseen liitetyn rakennuksen rikkovakuutuksen ehtojen mukaisesti.

5.3.2 Vuotovakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata vuotovahinkoa, joka on aiheutunut
- muista kuin edellä mainituista putkistoista tai laitteista
- kattokouruista, rakennuksen ulkopuolisista syöksytorvista, salaojista tai muualta virranneesta sade-, sulamis- tai pintavedestä
- veden- tai kosteuseristyksen taikka muun rakenteen läpi vuotaneesta nesteestä
- vesieristyksen läpivienneistä
- koneen tai laitteen sisäisestä nestekiertojärjestelmästä itse koneelle tai laitteelle.

Vakuutuksesta ei myöskään korvata
- kosteuden tiivistymisen (kondensoituminen), kylmälaitteen sulamisveden tai muun kosteuden (esimerkiksi maanalainen kosteus tai vesi) aiheuttamaa vahinkoa
- sienettymisen, homeen tai hajun aiheuttamaa vahinkoa, ellei se ole suoranainen seuraus muusta korvattavasta vahingosta
- kunnallisen tai muun yleisen vesi- tai viemärijohdon vaurioitumisen, tukkeutumisen tai toimimattomuuden aiheuttamaa vahinkoa.

Vesieristyksen läpivienneillä tarkoitetaan putkiston ja rakenteen liittymäkohtia, kuten lattakaivon ja lattian vedeneristyksen liitos, lattiakaivon ja sen korokerenkaan välinen liitos, lattiakaivon ja korokerenkaan putkiläpivienti tai muu vesieristeen rikkova läpivienti.

Vakuutuksesta ei korvata
- vahingon johdosta hukkaan vuotanutta ainetta eikä lisääntynyttä energiankulutusta. Rajoitus ei koske vahingon korjaustyöstä johtuvaa energiankulutusta.
- kustannuksia, jotka aiheutuvat johtoverkon tai käyttölaitteiden korjauksesta tai uusimisesta
- kustannuksia, jotka ovat suoranainen seuraus alun perin virheellisesti tai puutteellisesti tehdyn rakenteen (esimerkiksi veden- ja kosteudeneristys) korjaamisesta viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaiseksi
- kustannuksia, jotka aiheutuvat sisäilman laadun tutkimisesta (esimerkiksi sisäilman mikrobimittaukset), elleivät ne liity välittömästi korvattavaan vuotovahinkoon. Tällöinkin korvataan vain kohtuulliset kustannukset yhdestä si-

säilmamittauskerrasta.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.3.3 Omaisuuden ikään perustuvat vähennykset vuotovahingossa

Rakennuksen vuotovahingon määrää laskettaessa kaikista korjaus- ja jälleenhankintakustannuksista tehdään vuotaneen putkiston, laitteen tai säiliön ikään perustuva vähennys seuraavasti:

- ikä lasketaan asennusvuotta seuraavan kalenterivuoden alusta
- myös vuosi, jolloin vahinko on sattunut, lasketaan mukaan ikään
- jos putkiston, laitteen tai säiliön ikä on 20 vuotta, vähennetään vahingon määrästä 15 % ja sen jälkeen 2 % jokaiselta alkavalta vuodelta
- ikävähennyksen lisäksi vähennetään vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Saneeratun viemäriputken iän laskeminen

Kun viemäriputki on korjattu vanhan putken sisään asennetulla, oman rengasjäykkyyden omaavalla putkella, katsotaan viemäriputken iäksi korjaushetkellä

- 15 vuotta, kun korjauksessa on käytetty menetelmää, jolla on voimassa VTT:n sertifikaatti
- 30 vuotta, kun korjauksessa käytetyllä menetelmällä ei ole voimassa olevaa VTT:n sertifikaattia.

Jos viemäriputki on korjattu pinnoitusmenetelmällä, jonka toiminta perustuu uuden pinnoitteen tarttumiseen vanhaan putkeen, putken ikä vahinkohetkellä on alkuperäisen putken ikä eikä korjausta oteta huomioon ikävähennystä laskettaessa.

Esimerkki ikävähennyksen laskemisesta

Vuotanut putkisto on asennettu vuoden 1974 kesällä. Putkistovuoto tapahtuu vuoden 2010 syksyllä. Rakennuksen korjauskustannuksista tehdään putkiston ikään perustuva vähennys seuraavasti:

- *Asennusvuotta ei oteta huomioon vähennystä laskettaessa.*
- *Vahingon sattumisvuosi otetaan huomioon vähennystä laskettaessa.*
- *Vuonna 1994 putkisto on 20 vuoden ikäinen. Sen jälkeisiä vuosia ovat vuodet 1995:stä vuoteen 2010.*
- *Ikävähennys on 15 % + 16 x 2 % = 47 %.*

5.3.4 Poikkeava omavastuu asennus- ja korjaustöissä

Jos vahinko on aiheutunut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajaan rinnastettavan tekemästä tai teettämästä asennus- tai korjaustyöstä, vakuutuksenottajan omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Vahinko katsotaan aiheutuneeksi asennus- tai korjaustyöstä, jos vuoto tapahtuu töiden aikana ennen kuin asennettu tai korjattu putkisto, laite, säiliö tai vesikate on tarkastettu ja otettu normaaliin käyttöön.

5.3.5 Poikkeava omavastuu muissa kuin rikkoutumisen aiheuttamissa vuotovahingoissa

Jos vuotovahinko aiheutuu muusta äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta syystä kuin putkiston tai laitteen rikkoutumisesta, vähennetään vahingon määrästä 25 %:n omavastuu, vähintään kuitenkin vakuutuskirjaan merkitty omavastuu. Omavastuun määrä on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai tätä suurempi vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Jos vahingon määrästä on tehty ikävähennys, ei omavastuuta vähennetä korotettuna.

5.4 Omaisuusrikosvakuutus

5.4.1 Omaisuusrikosvakuutuksesta korvattavat vahingot

Omaisuusrikosvakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- murto
- ryöstö
- vahingonteko.

Vakuutetun omaisuuden säilytystilan (rakennuksen tai huoneiston) rakenteellisen murtosuojauksen on täytettävä vähintään suojeluohjeen rakenteellisen suojaustason 1 vaatimukset, ellei vakuutuskirjassa tai erityisehdossa ole edellytetty tätä korkeampaa rakenteellista suojaustasoa.

Vakuutuksesta korvataan myös varkausvahinko, joka on aiheutettu tunkeutumalla rakennukseen, huoneistoon tai muuhun suojeluohjeen mukaisesti suljettuun säilytyspaikkaan avaimella, joka on saatu murtautumisen tai ryöstön yhteydessä.

Murtovahingolla tarkoitetaan tunkeutumista rakennukseen tai muuhun suojeluohjeen mukaisesti suojaavasti suljettuun säilytyspaikkaan sen rakenteita tai lukkoja vahingoittaen. Murtovahingoksi katsotaan myös omaisuuden anastus, joka on tehty murtamalla omaisuuden suojeluohjeen mukainen kiinnitys (esimerkiksi teräsketju) tai sen lukitus.

Ryöstövahingolla tarkoitetaan vahinkoa, jossa omaisuutta on anastettu käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai sen uhkausta (rikoslaki 31 luku 1 ja 2 §).

Vahingonteolla tarkoitetaan toisen omaisuuden oikeudetonta vahingoittamista. Vahingonteoksi katsotaan näissä ehdoissa myös vahinko, joka on aiheutettu tuntemattomaksi jääneellä ajoneuvolla.

5.4.2 Erityiset korvausedellytykset

Rikosvahingon korvauksen edellytyksenä on, että
- vakuutettu omaisuus on vahingon sattuessa vakuutussopimuksessa mainitun suojeluohjeen mukaisesti suojattu
- vahinko pystytään yksilöimään yksittäiseksi, äkilliseksi tapahtumaksi
- tapahtumasta on tehty rikosilmoitus poliisille ja vakuutuksenottaja on tarvittaessa valmis todistamaan korvausvaatimukseen liittyvän omaisuusluettelon oikeaksi myös tuomioistuimessa
- ulkona aitauksessa olevasta ja vaihtelevilla paikoilla kuten ajoneuvossa säilyttävästä omaisuudesta on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Aitauksessa vakuutettavaksi omaisuudeksi hyväksytään ulkovarastointiin sopiva ja kokonsa puolesta sellainen omaisuus, ettei sen säilytys sisätiloissa ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Aitauksessa ei hyväksytä säilytettäväksi yksikköhinnaltaan arvokasta, pienikokoista ja helposti siirreltävää omaisuutta, vaikka se olisikin ulkokäyttöön ja ulkovarastointiin soveliasta.

5.4.3 Omaisuusrikosvakuutuksen korvausrajoitukset

Ulkona olevan omaisuuden murtovahinko korvataan vain, jos omaisuus on suojeluohjeen vaatimukset täyttävässä aitauksessa tai kiinnitettynä vahvaan rakenteeseen suojeluohjeen vaatimusten mukaisesti ja omaisuuden anastus tehdään rikkomalla aitausta tai omaisuuden kiinnitysväline.

Ulkona olevan omaisuuden tahallinen vahingonteko korvataan vain, jos on kyse käyttöomaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu säilytettäväksi ulkona.

Ryöstövahinko korvataan vain, jos se on tapahtunut vakuutuskirjassa mainitussa sijaintipaikassa tai toimipaikasta arvokuljetuksen keräilypisteeseen, laskentakeskukseen tai rahalaitokseen tapahtuvan kuljetuksen aikana jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Omalla konevoimalla liikkuvan työkoneen tai ajoneuvon menettämisestä aiheutunut vahinko korvataan vain, jos vakuutettu tai poliisi- tai tullivirkaomainen ei ole saanut tietoa omaisuuden löytymisestä 30 päivän kuluttua siitä, kun LähiTapiola sai tiedon vakuutetun kohteen anastamisesta.

Vakuutuksesta ei korvata
- omaisuuden katoamista tai sitä, että vahinko todetaan vasta määräaikainventaarin yhteydessä
- sieppauksesta, myymälävarkaudesta, näpistyksestä tai vastaavasta teosta aiheutunutta vahinkoa
- petoksesta, kavalluksesta, tietomurrosta tai vastaavanlaisesta vilpillisestä menettelystä aiheutunutta vahinkoa
- tietokoneen haittaohjelmasta, tietoliikenteen häirinnästä tai muusta vastaavasta ohjelmiin, tiedostoihin tai laitteisiin kohdistuvasta vahingonteosta
- vahinkoa, jonka on aiheuttanut tulipalo tai räjähdys.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.4.4 Vahingon määrä erityistapauksissa

5.4.4.1 Rahat ja arvopaperit murtovahingoissa

Vahingon määrään lasketaan rahoja ja arvopapereita enintään vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutusmäärään saakka niiden säilytyspaikan ja suojaustavan perusteella seuraavan taulukon mukaisesti:

Säilytyspaikka / kassakaapin luokitus	**Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimus**	**Rahamäärä enintään euroa**
Suojeluohjeen mukaisesti lukittu huoneisto tai siellä oleva rakenteisiin kiinnittämätön turvakaappi tai paloturvakaappi	ei vaatimusta	3 000
Luokittelematon, rakenteisiin kiinnitetty arvosäilytysyksikkö (esim. paloturvakaappi) suojeluohjeen mukaisesti lukitussa huoneistossa.	ei vaatimusta	5 000
Jos säilytyspaikka on suojeluohjeen mukaisesti lukitussa huoneistossa oleva, standardin EN 1143 (tai vastaavan) mukainen, valmistajan ohjeen mukaisesti rakenteisiin kiinnitetty arvosäilytysyksikkö (kassakaappi)		

EURO I tai vastaava	ei vaatimusta	10 000
EURO II tai vastaava	taso 2	30 000
EURO III tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	60 000
EURO IV tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	120 000
EURO V tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	200 000

Taulukko liittyy ehtokohtaan 5.4.4.1.

Standardin EN 1143 (tai vastaavan) mukainen arvosäilytysyksikkö on oltava valmistajan ohjeen mukaisesti rakenteisiin kiinnitetty. Euro I – III luokkiin hyväksytään myös vastaavat talletusluukulla varustetut arvosäilytysyksiköt.

Murtohälytysjärjestelmän eri tasojen vaatimukset on määritelty suojeluohjeessa.

Arvosäilytysyksikön standardin mukainen luokitus on määritelty myyjältä tai valmistajalta saatavassa kassakaapin testisertifikaatissa ja luokitus on merkitty myös arvosäilytysyksikön oven sisäpuolella olevaan arvokylttiin.

5.4.4.2 Rahat ja arvopaperit kuljetuksen aikana ryöstövahingoissa

Kuljetuksen aikana liikehuoneiston ulkopuolella vahingon määrään voidaan laskea rahoja ja arvopapereita niiden kuljetustavan perusteella enintään alla olevan taulukon mukaisesti. Korvauksen määrän ylärajana on kuitenkin aina vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä.

Rahamäärä euroa / kuljetuskerta	**Kuljetusta tekevän henkilöstön määrä ja vaatimukset**	**Kuljetusreitti**
10 000	Yksi suojeluohjeen vaatimukset täyttävä henkilö.	Keräily ja kuljetus useasta kohteesta mahdollista.
30 000	Kaksi suojeluohjeen vaatimukset täyttävää henkilöä tai vaihtoehtoisesti yksi, vaatimukset täyttävä henkilö, jolla on käytössään vahinkovakuutusyhtiöiden hyväksymä arvokuljetusyksikkö.	Keräily ja kuljetus useasta kohteesta mahdollista. Kuljetus on tehtävä kuljetuksen vastaanottavan yrityksen työaikana.
yli 30 000	Arvokuljetusyritys / sovittava yksilöllisesti LähiTapiolan riskiasiantuntijan kanssa.	

Taulukko liittyy ehtokohtaan 5.4.4.2.

Muun kuin vakuutetun omistamat rahat ovat vakuutuksen kohteena vain, jos tästä on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Tällaisia rahavaroja ovat esimerkiksi arvokuljetusyrityksen hallussa olevat asiakkaitten rahat, joista arvokuljetusyritys on ottanut sopimuksella vastuun.

5.4.4.3 Vakuuttamattoman rakennuksen vahingot rikosvahingoissa

Ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty, tällä sopimuksella rikosvakuututetun irtaimen omaisuuden säilytyspaikan rakennuksen rakenteille, oville, lukoille, ikkunoille sekä suojakaltereille ja vastaaville murtosuojausvarusteille aiheutuneita vahinkoja lasketaan vahingon määrään enintään 5 000 euron määrään asti silloinkin, kun rakennusta ei ole tällä sopimuksella vakuutettu.

Korvauksen edellytyksenä on, että
- vahingot ovat aiheutuneet vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutushuoneistoon murtautumisesta tai vahingonteosta ja
- vakuutuksenottaja on asennuttanut vahingoittuneet rakenneosat eikä vahinkoa korvata jonkin muun vakuutuksen perusteella tai
- vakuutuksenottaja on rakenneosista kirjallisen sopimuksen (esimerkiksi huoneiston vuokrasopimus) perusteella kunnossapitovastuussa ja toimittaa sopimuksesta kopion LähiTapiolalle.

5.4.5 Lukkojen ikään perustuva vähennys rikosvahingoissa

Jos vakuutuksenottajan hallusta on anastettu vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutushuoneistoon johtavien ovien avaimia, vahingon määrään lasketaan välittömän vaaran torjumiseksi tarpeelliset kustannukset vakuutushuoneistoon johtavien ovien lukkojen sarjoituksesta tai uusimisesta. Korvauksen edellytyksenä on, että avaimet on anastettu murron tai ryöstön yhteydessä.

Vakuutuksenottajan hallussa oleviksi katsotaan myös avaimet, jotka ovat asunto- tai kiinteistöosa-

keyhtiön isännöitsijän, hallituksen jäsenen tai huoltoyhtiön tai muun vakuutuksenottajaan sopimussuhteessa olevan (esimerkiksi vartiointiliikkeen) hallussa. Vahingon määrää laskettaessa lukkojen sarjoitus- ja uusimiskustannuksista vähennetään käyttöönottovuotta ja sitä seuraavaa kahta vuotta lukuun ottamatta 5 % vuodessa. Käyttöönottovuodella tarkoitetaan aikaa käyttöönottoajankohdasta saman kalenterivuoden loppuun.

5.4.6 Poikkeavat omavastuut omaisuusrikosvakuutuksessa

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu, kun

- omaisuutta on anastettu ulkona olevasta ajoneuvosta, veneestä, perävaunusta, varastokontista tai sellaisesta työkohteesta, jossa ei ole rakennus- tai asennustyön lisäksi muuta toimintaa (esimerkiksi rakennus-, korjaus- tai asennustyömaan työmaavarasto tai uudisrakennustyömaan työkohde)
- vahinko kohdistuu omaisuuteen, joka on ulkona (ks. kohta Omaisuusrikosvakuutuksen korvausrajoitukset)
- tilaa, johon rahojen ja arvopapereiden säilytysyksikkö on sijoitettu tai arvosäilytysyksikköä ei ole varustettu vaaditulla murtohälytysjärjestelmällä
- vahinko muodostuu yksinomaan rakennuksen, rakennelmien tai muiden rakenteiden pintojen tahallisesta turmelemisesta
- omalla konevoimalla liikkuvan työkoneen vakuutus on voimassa ja vahinko tapahtuu Pohjoismaiden ulkopuolella.

Pintojen tahallista turmelemista ovat esimerkiksi graffitit tai muu piirtäminen, likaaminen, naarmuttaminen, kolhiminen tai muu vastaava vaurioittaminen.

5.5 Rikkovakuutus

5.5.1 Rikkovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan äkillisen ja ennalta arvaamattoman sisäisen tai ulkoisen tapahtuman tai sähköilmiön aiheuttama rikkoutuminen tai vahingoittuminen.

Rikkovakuutusturvaa on voitu rajoittaa vakuutuskirjaan merkityllä erityisehdolla.

Sähköilmiövahinkoja ovat esimerkiksi salamaniskusta tai muusta syystä syntyneestä yli- tai alijännitteestä, oikosulusta tai maasulusta äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti aiheutuneet vahingot.

Korvattavia ulkoisen tapahtuman aiheuttamia vahinkoja ovat esimerkiksi äkillisen ja ennalta arvaamattoman kaatumisen, putoamisen, tieltä suistumisen, sortumisen tai koneen ulkopuolisen esineen aiheuttama mekaaninen rikkoutuminen. Ulkopuoliseksi esineeksi ei katsota prosessissa työn kohteena olevaa omaisuutta eikä koneen tai laitteen käsittelemän raaka-aineen mukana koneeseen joutunutta vierasta esinettä.

5.5.2 Rikkovakuutuksen korvausrajoitukset

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon alla mainittujen lisäksi myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.5.2.1 Rikkovakuutuksen alkaminen

Vakuutuksenantajan vastuu alkaa muista vakuutuksista poiketen vasta, kun vakuutuksen kohde on asennuksen, korjauksen tai huollon ja koekäytön jälkeen otettu normaaliin käyttöön.

Asennus ja koekäyttö voidaan vakuuttaa erikseen asennustyövakuutuksella.

5.5.2.2 Kuluvien osien vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut tuotantokoneiden terille, työkaluille, muoteille, suulakkeille tai vastaaville osille käytettäessä niitä tarkoitukseensa.

Muiden kuluvien osien ja tarvikkeiden sekä niiden asennuskustannusten osalta vahingon määrään lasketaan vain jäljellä olevaa käyttöikää tai käyttömäärää vastaava osa. Käyttöikä tai käyttömäärä määritetään maahantuojan tai valmistajan ohjeiden mukaisesti.
Kuluvia osia ovat esimerkiksi kaikki ne koneen tai laitteen osat ja tarvikkeet, jotka on huolto-ohjeen mukaan uusittava määrätyin aika- tai käyttömäärävälein.

5.5.2.3 Poltto-, voitelu- ja kylmäaineiden sekä muiden nesteiden vahingot

Rikkovakuutuksesta korvataan koneissa ja laitteissa oleville nesteille ja voiteluaineille aiheutunut vahinko vain, jos se on välitön seuraus vakuutetulle koneelle tai -laitteelle aiheutuneesta tästä vakuutuksesta korvattavasta rikkoutumisvahingosta.

Jos vakuutuksenottaja on laiminlyönyt voimassa olevassa laissa tai asetuksessa säädetyn kylmälaitteiston tarkastusvelvollisuuden, asetuksessa annetut toimintaohjeet tai velvollisuuden varustaa kylmälaitteisto vuotojen havaitsemisjärjestelmällä, ei

kylmäaineiden vuotamisesta aiheutunutta vahinkoa korvata.

Uutta kylmäainetta ja kylmäaineen lisäämisestä tai vaihtamisesta aiheutuneita kustannuksia ei korvata, jos vuotanut kylmäaine on vahinkoajankohtana edellä mainittujen asetusten mukaan poistettava käytöstä.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842/ 2006.

5.5.2.4 Syöpyminen, korroosio tai hitaasti syntyvät vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata hitaasti tai pitkäaikaisesta vaikutuksesta aiheutuneita vahinkoja eikä vahinkoa, joka aiheutuu siitä, että materiaali syöpyy prosessissa käytettävien aineiden tai olosuhteiden takia.

Tällaisia ovat esimerkiksi materiaalin luonnollisesta heikkenemisestä, naarmuuntumisesta, tärinästä, kutistumisesta, likaantumisesta, kerrostumisesta, sakkaantumisesta, kattilakivestä, ruostumisesta, korroosiosta, syöpymisestä, routimisesta tai lämpötilan tai kosteuden hitaasta muutoksesta aiheutuneet vahingot.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka aiheuttaa kosteuden tiivistyminen (kondenssi) tai muu kosteus (esimerkiksi maanalainen kosteus tai vesi), sienettyminen, home tai haju, ellei se ole suoranainen seuraus korvattavasta vahingosta.

5.5.2.5 Ohjelmisto- tai käyttövirheestä, toimintahäiriöstä tai huolimattomasta käytöstä aiheutuneet vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata
- vahinkoa, joka aiheutuu laitteiston, käyttöjärjestelmän tai ohjelmiston toimimattomuudesta tai virheellisestä toiminnasta tiedoille, tiedostoille tai ohjelmistoille
- vahinkoa, joka on aiheutunut virheellisestä tietovälineen nimiöinnistä tai syötöstä, tietojen häviämisestä tai magneettikenttien aiheuttamasta tietojen, tiedostojen tai ohjelmien tuhoutumisesta
- kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet toimintahäiriön poistamisesta, säätö- tai kunnossapitotoimista, ennakko- tai määräaikaishuollosta, tai näiden yhteydessä vaihdettavista osista
- vahinkoa, joka on aiheutettu käyttämällä esinettä virheellisesti tai huolimattomasti.

5.5.2.6 Rakennuksille, rakennelmille, niiden osille tai yhdyskuntatekniikalle tapahtuneet vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut rakennuksille, rakennelmille tai niiden osille tai yhdyskuntatekniikalle (esim. vesi- ja viemärilinjoille)
- jään ja lumen painosta tai niiden liikkeestä
- pohjaveden korkeuden muutoksesta, aallokosta, tulvasta, routimisesta, maanjäristyksestä, maan painumasta, maansortumasta tai muusta maan liikkumisesta
- rakenteiden tai rakennusosien halkeilusta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut asuinhuoneistokohtaisille koneille ja laitteille.

Tällaisia ovat esimerkiksi liedet, liesitasot, kylmäkalusteet, kiukaat, WC- ja pesutilojen kiinteät kalusteet, uima-allaslaitteistot ja muut osakkaan vastuulla olevat koneet ja laitteet.

5.5.2.7 Työkoneiden ja ajoneuvojen vahingot

Omalla konevoimalla kulkevien työkoneiden, työvälineiden ja ajoneuvojen renkaille, telaketjuille ja telamatoille sekä polttomoottoreille, vaihteistoille, voimansiirtolaitteille ja jäähdytysjärjestelmille laitteineen korvataan vain rikkovakuutuksen kohdassa 5.5.1 määritelty ulkoisen tapahtuman aiheuttama rikkovahinko, vaikka kone tai laite, johon rikkoutunut osa kuuluu, olisikin vakuutettu kohdan 5.5.1 mukaisella rikkoturvalla.

Korvauksen edellytyksenä on lisäksi, että mainitut koneen tai laitteen osat vaurioituvat ajoneuvon tai työkoneen kaatumisen, putoamisen, tieltä suistumisen, sortumisen tai ulkopuolisen esineen törmäyksen aiheuttaman rikkovahingon yhteydessä.

5.5.2.8 Murskaimille, malleille ja muoteille tapahtuneet vahingot

Irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyville muoteille, malleille sekä kivi-, kanto- ja hakemurskaimille sekä hakkureille ja turvetyökoneille korvataan vain ulkoisen tapahtuman aiheuttama rikkovahinko, vaikka irtain käyttöomaisuus olisikin vakuutettu rikkoturvalla.

5.5.2.9 Vaarallisissa käyttöolosuhteissa tapahtuneet vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu
- veteen, suohon tai maahan vajoamisesta
- vakuutuksen kohteen uppoamisesta jäihin muualla kuin yleisesti käytettävällä, tieviranomaisen turvallisuusvaatimukset täyttävällä talvitiellä

- kaivoksen tai tunnelin sortumasta
- esineelle sen vuoksi, että se on asetettu alttiiksi lämmön vaikutukselle
- siitä, että kone tai laite jää kiinni putkeen, kallioreikään tai vastaavaan paikkaan, eikä sitä voida poistaa laitetta tai ympäröivää rakennetta rikkomatta
- käytettäessä vakuutuksen kohdetta kilpailuun tai sen harjoitteluun yleiseltä liikenteeltä suljetulla alueella tai tieosuudella.

5.5.2.10 Luonnonvoimien aiheuttamat vahingot ulkona olevalle omaisuudelle

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka luonnonvoimat ovat aiheuttaneet ulkona tai avoimessa rakennuksessa, kuten katoksessa, olevalle omaisuudelle. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin äkillinen ja ennalta arvaamaton rikkovahinko, jos on kyse omaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu käytettäväksi ulkona.

Vakuutuksesta ei myöskään korvata vahinkoa, joka on aiheutunut siitä, että rakennuksen ovet, ikkunat tai aukot on jätetty avoimeksi ja sääolosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen tai sen laajuuteen.

5.5.2.11 Vaihto-omaisuuden vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut vaihto-omaisuudelle
- pilaantumisesta
- säilytyslämpötilan muutoksesta
- saastumisesta
- kasvu- tai kehityshäiriöstä
- sisäisestä rikkoutumisesta
- kasvi- tai eläintaudeista
- viranomaisen määräyksestä rajoittaa tarttuvia tauteja
- hyönteisistä tai tuhoeläimistä.

Pakasteet ja kylmäsäilytettävät tuotteet voidaan vakuuttaa LähiTapiolan pakaste- ja kylmätuotevakuutuksella.

5.5.2.12 Muiden esinevakuutusten korvauspiiriin kuuluvat vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoja, jotka voitaisiin korvata palo-, luonnonilmiö-, vuoto-, omaisuusrikos- tai pakaste- ja kylmätuotevakuutuksesta. Rajoitus on voimassa myös silloin, kun edellä mainittu omaisuusvakuutus ei sisälly sopimukseen.

5.5.3 Omaisuuden ikään perustuvat vähennykset rikkovahingoissa

Rikkovahingon määrää laskettaessa tehdään jokaiselta alkavalta vuodelta käyttöönottovuotta ja kahta sitä seuraavaa vuotta lukuun ottamatta rikkoutuneen omaisuuden ikään perustuva 5 prosentin vuosittainen vähennys
- korjaus- ja jälleenhankintakustannuksista
- korjaukseen mahdollisesti liittyvistä rakenteiden avaamis- ja sulkemiskustannuksista
- maan kaivu- ja täyttökustannuksista.

Edellisestä poiketen tehdään vakuutetun omaisuuden ikään perustuva 10 prosentin vuosittainen vähennys käyttöönottovuotta lukuun ottamatta koneista ja laitteista, joiden arvo alenee tavanomaista nopeammin esimerkiksi suurien käyttötuntimäärien takia.

Seuraavien koneiden ja laitteiden vahingoista tehdään aina 20 prosentin vuosittainen vähennys käyttöönottovuotta lukuun ottamatta:
- elektroniset toimistokoneet ja -laitteet, kuten kopiokoneet
- tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet
- kassa- ja vaakalaitteet
- äänen- ja kuvan tallennus-, toisto- ja käsittelylaitteet
- valolaitteet
- hälytys- ja valvontalaitteet, kuten palo- ja rikosilmoitin- sekä kulun- ja kiinteistövalvontalaitteet
- mittaus-, ohjaus- ja säätölaitteet
- suurnopeustyöstökoneiden karat.

Vähennys tehdään aina jälleenhankinta-arvon mukaisista korjaus- tai hankintakustannuksista. Ikään perustuvan vähennyksen lisäksi vähennetään vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Jos omaisuuserän tai sen erillisen osan (esimerkiksi koneen osa) arvo on alentunut huomattavasti edellä mainittua ikävähennystä nopeammin tai hitaammin, vahingon määrän arvioinnin perusteena käytetään omaisuuserän tai sen erillisen osan todellista päivänarvoa.

Jos rikkoutunutta konetta, laitetta tai työvälinettä ei korjata, vahingon määrä on edellä mainitulla tavalla lasketun päivänarvon ja jäännösarvon erotus.

Käyttöönottovuodella tarkoitetaan aikaa käyttöönottoajankohdasta saman kalenterivuoden loppuun. Tästä poiketen uusittujen tai peruskorjattujen koneen tai laitteen osien ja osakokonaisuuksien rikkovahingoissa käyttöönottovuotena käytetään uusimis- tai peruskorjausvuotta.

Koneita ja laitteita, joiden arvo alenee tavanomaista nopeammin, ovat esimerkiksi ne, joiden vuotuinen käyttöaika poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta yhdessä työvuorossa käytettävän koneen vuotuisesta käyttöajasta tai koneet, joiden rasitukset ovat

tavanomaista suuremmat, kuten
- keskeytymättömässä käytössä tai toistuvasti useassa työvuorossa olevat koneet, kuten monet teollisuusrobotit ja metallialan automaattiset työstökoneet
- tietokonepohjaiset ohjaus- ja valvontajärjestelmät
- kuluttavissa olosuhteissa (suuret lämpötilan vaihtelut, pöly, kosteus) toimivat koneet
- maksimikuormalla ajettavat koneet
- koneet ja koneenosat, joilla on tiedossa valmistajan määrittelemä tai kokemusperäinen käyttöikä.

Tällaisten koneiden ja laitteiden päivänarvoa määritettäessä otetaan huomioon esimerkiksi vuotuinen käyttötuntimäärä ja kuormitusolosuhteet sekä käypä arvo.

5.5.4 Poikkeavat omavastuut rikkovahingoissa

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu, jos
- vahinko aiheutuu siitä, että laitetta käytetään laitteelle sopimattomassa toimintaympäristössä
- vahinko aiheutuu ohjelmointivirheestä tai virheellisestä ohjelmasta
- vahinko aiheutuu siitä, että kuorma tai ajoneuvo tai ajoneuvon osa ajetaan kiinni ajotien yläpuolella olevaan esteeseen
- vahinko aiheutuu koneen käsittelemässä raaka-aineessa olevasta vieraasta esineestä tuotantokoneelle.

Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Jos korvattavan rikkovahingon yhteydessä joudutaan järjestelmään lisäämään kylmäaineita, kylmäaineiden vahingon määrästä on vakuutuksenottajalla erillinen, edellä esitetty poikkeava omavastuu. Tämä poikkeava omavastuu ei koske itse laitteen rikkoutumisvahinkoa.

5.6 Pakaste- ja kylmätuotevakuutus

5.6.1 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksen kohteena ovat pakastetut ja kylmäsäilytettävät tuotteet sen mukaan kuin vakuutuskirjaan on merkitty.

Vakuutuksesta korvataan pakasteille ja kylmätuotteille niiden säilytystilojen äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta lämpötilan muutoksesta aiheutunut vahinko, kun lämpötilan muutos on ollut suoranainen ja väistämätön seuraus
- rikkovakuutusehtojen perusteella korvattavasta pakaste- tai kylmälaitteen rikkoutumisesta
- äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta jäähdytysaineen vuodosta
- palovahingosta kiinteistön sähkökeskuksessa
- äkillisestä tai ennalta arvaamattomasta kiinteistön sähkölaitteiston rikkoontumisesta
- ennalta ilmoittamattomasta sähkökatkoksesta yleisessä sähköverkossa.

Korvauksen edellytyksenä on, että
- elintarvikkeet ovat olleet välittömästi ennen vahinkoa voimassa olevan elintarvikelainsäädännön mukaisia ja myyntikelpoisia
- muut vakuutetut tuotteet ovat täyttäneet välittömästi ennen vahinkoa kyseistä tuote-erää koskevan lainsäädännön ja hyvän valmistus- ja säilytystavan vaatimukset.

Esimerkki

Elintarvikkeet oli jäädytetty kauppaliikkeessä, jonka pakastelaitteet on tarkoitettu tehdasvalmisteisten pakasteiden säilytykseen, mutta ne eivät sovellu pakasteasetuksen mukaiseen pakastamiseen. Tuotteet eivät olleet pakasteasetuksen mukaisia, joten niiden sulamista ei vakuutuksesta korvata.

5.6.2 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen korvausrajoitukset

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon alla mainittujen lisäksi myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

Vakuutuksesta ei korvata muista kuin edellisessä kohdassa mainituista syistä aiheutuneita vahinkoja, esimerkiksi
- kylmälaitteen virheellinen asennus
- puutteellinen tai virheellinen hoito tai säätö
- puutteellinen pakastus- tai kylmäteho
- tuotteiden virheellinen käsittely.

5.6.3 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen poikkeavat omavastuut

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu seuraavissa tapauksissa:
- Pakaste- ja kylmäsäilytystiloja ei ole varustettu lämpötilan noususta ilmoittavalla hälytyslaitteella suojeluohjeen edellyttämällä tavalla ja tällä on ollut vaikutusta vahingon syntyyn tai laajuuteen.
- Vakuutuksenottaja on laiminlyönyt voimassa olevassa laissa tai asetuksessa säädetyn kylmälaitteiston tarkastusvelvollisuuden, asetuksessa annetut toimintaohjeet tai velvollisuuden varustaa kylmälaitteisto vuotojen havaitsemisjärjestelmällä ja tällä on ollut vaikutusta vahingon

syntyyn tai laajuuteen.

Jos molemmat edellä mainituista vaatimuksista on laiminlyöty, on omavastuu 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 6 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista säädeleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842/ 2006.

5.7 Esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset

5.7.1 Vahingon selvittelykulut

Vakuutuksesta ei korvata kuluja, jotka ovat aiheutuneet vahingon selvittämisestä, kuten puhelin- ja matkakuluja, ansionmenetyksiä ja muita vastaavia kuluja.

5.7.2 Sopimuksen tai sitoumuksen perusteella korvattavat vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa
- josta esineen tai palvelun toimittaja tai joku muu on vastuussa lain, sopimuksen, takuun tai vastaavan sitoumuksen perusteella. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vahinko siltä osin kuin vakuutuksenottaja osoittaa, ettei vastuussa oleva kykene täyttämään sitoumustaan.
- kun vakuutettu on tavaran valmistaja tai myyjä ja vahinko kuuluu alalla käytettävän takuun piiriin.

Valmistajan tai maahantuojan ilmoitus takuun raukeamisesta vahingon seurauksena ei ole peruste korvauksen maksamiselle.

5.7.3 Suunnittelu-, valmistus- ja työvirheet sekä prosessivahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut
- virheellisesti suunnitellulle, valmistetulle, rakennetulle, asennetulle, korjatulle tai virheellisestä materiaalista valmistetulle omaisuudelle (esineelle tai rakennusosalle), kun tällainen virheellisyys on vaikuttanut vahingon syntyyn tai sen laajuuteen (määrään). Vakuutuksesta korvataan kuitenkin tällaisen vahingon seurauksena muulle vakuutetulle omaisuudelle aiheutunut äkillinen ja ennalta arvaamaton vahinko.
- valmistettavana, korjattavana, huollettavana tai käsiteltävänä olevalle raaka-aineelle, puolivalmisteelle, valmisteelle tai asiakkaan omaisuudelle suunnittelu-, materiaali-, työ- tai valmistusvirheestä, tuotantoprosessin koneen tai laitteen tai sen osan rikkoutumisesta, prosessin virheellisestä toiminnasta tai virheellisestä neuvosta
- väärän tai virheellisen polttoaineen lisäämisestä tai käytöstä.

5.7.4 Huolto-, kunnossapito- ja parannustöiden sekä tilapäiskorjausten kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet
- huolto- ja kunnossapitotöistä
- teknisen tason parantamisesta
- tilapäiskorjauksista
- korjauksen kiirehtimisestä.

Vahingoittuneen omaisuuden korjauskustannusten osalta vahingon määrään lasketaan normaalit kuljetus- ja asennuskustannukset.

Normaaleilla kuljetus- ja asennuskustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka syntyvät, kun käytetään normaaleja kuljetustapoja ja asennukset tehdään normaalina työaikana asennukseen tavanomaisesti käytettävällä työvoimalla.

Vakuutetun liiketoiminnan keskeytymisen välttämiseksi välttämättömien kiirehtimistoimenpiteiden kustannuksia voidaan vakuuttaa keskeytysvakuutuksilla. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi yli- ja pyhätyökustannukset sekä toimitusten kiirehtimiskustannukset.

5.7.5 Atk-ohjelmat, -tiedot ja -tiedostot

Tiedoille, tiedostoille ja ohjelmille aiheutunut vahinko korvataan vain, kun vahinko on suoranainen seuraus tämän vakuutuksen ehtojen mukaan korvattavasta tietojenkäsittely- tai tietoliikennelaitteen tai tietovälineen esinevahingosta, joka on korvattava LähiTapiolan palo-, luonnonilmiö-, vuoto-, riko- tai rikkovakuutuksesta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut tieto- ja tietoliikennetekniikalle
- tietoliikenteen häirinnästä (esimerkiksi palvelunestohyökkäys)
- tietomurrosta (esimerkiksi hakkerointi)
- vaaran aiheuttamisesta tietojenkäsittelylle (esimerkiksi tietokonevirus).

Tietomurrolla tarkoitetaan oikeudetonta tunkeutumista tietojärjestelmään.

Tieto- ja tietoliikennetekniikkaan kuuluviksi katsotaan mm. tiedot, tiedostot, ohjelmat, käyttöjärjestelmät, tietoverkot, tietovälineet, tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet.

5.8 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on
- aiheutunut julkisen laitoksen räjähdysaineiden räjähtämisestä tai ammattimaisesta räjäytys- tai louhintatyöstä
- aiheutunut Suomessa tai ulkomailla sattuneesta ydinvastuulain määritelmän mukaisesta ydinvahingosta
- aiheutunut lakosta, työnseisauksesta tai muusta sen kaltaisesta syystä
- tapahtunut sodan, kapinan, vallankumouksen tai muun sen kaltaisen yhteiskuntajärjestystä horjuttavan tapahtuman aikana.

Terroriteosta aiheutuneita vahinkoja korvataan enintään 3 000 000 euroa vahinkoa ja vakuutuskautta kohden. Vakuutuksen enimmäiskorvausmäärä koskee kaikkia vakuutuksenottajia yhteisesti yhdessä vahingossa. Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi.

Terroriteolla tarkoitetaan joko yhden henkilön tai henkilöryhmän tekoa, joka sisältää voiman tai väkivallan käyttöä tai sen uhkaa, kun teon tarkoituksena on joko luonteeltaan tai yhteydeltään edistää poliittista, uskonnollista tai ideologista päämäärää ja/tai pelotella tai vaikuttaa hallitukseen, kansaan tai kansan osaan.

6 Esinevakuutusten korvaussäännökset

6.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä

Vahingon määrä ja omaisuuden arvo lasketaan pääsääntöisesti omaisuuden jälleenhankinta-arvon mukaan.

Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä lasketaan omaisuuden jälleenhankinta-ajankohdan jälleenhankinta-arvosta ottamalla huomioon
- vakuutusehdoissa tai vakuutuskirjassa mainitut omaisuuden ikään perustuvat vähennykset vahingon määrästä
- vahingoittuneen rakennuksen korjaamisen tai rakentamisen lisäkustannukset, jotka aiheutuvat viranomaisten rakennusta koskevista pakottavista määräyksistä. Lisäkustannuksina otetaan huomioon enintään 10 % ilman lisäkustannuksia lasketusta vahingon määrästä. Lisäkustannuksia korvataan ainoastaan niiden tilojen, rakennusosien ja rakennuksen toimintaa palvelevien LVISA-järjestelmien ja koneiden osalta, joihin vahinko on kohdistunut. Rakennuksen kokonaisvahingon määräksi lasketaan kuitenkin enintään vakuutusmäärä.
- omaisuuden jäännösarvo tai omaisuuden jäännösarvon aleneminen, jos vahingon jälkeen jäljelle jääneitä rakennusosia ei lainsäädännön tai viranomaismääräysten vuoksi voida käyttää hyväksi rakennuksen saattamiseen entiseen kuntoonsa.
- verotuksesta annetut säädökset.

Vakuutuksenottajan on esitettävä selvitys siitä, että rakennuskielto tai rakentamisrajoitus on voimassa. Jos LähiTapiola pyytää, vakuutuksenottajan on haettava poikkeuslupaa rakennuksen saattamiseksi entiseen kuntoon. Jos lupaa ei myönnetä, vakuutuksenottajan on haettava muutosta päätökseen. Vakuutuksenottajan on LähiTapiolan pyynnöstä valtuutettava LähiTapiola edustamaan vakuutuksenottajaa poikkeuksen hakemista koskevassa asiassa.

Vahingon määrään ei lasketa sellaisia vahingoittuneen koneen tai laitteen rakenteen tai sen käyttämän aineen uusimis-, muutos- tai parannustöitä, joita muuttunut lainsäädäntö tai viranomaismääräykset edellyttävät.
Jos vahingoittunut omaisuus voidaan korjata, vahingon määräksi lasketaan korjauskustannusten määrä, kuitenkin enintään omaisuuden jälleenhankinta-arvo ottamalla huomioon edellä mainitut tekijät.

Rakennuksen vahingon määrää laskettaessa korjaustyö arvioidaan toteutettavaksi nykyaikaisin rakennusosin, Suomessa yleisesti kaupan olevin rakennustarvikkein ja nykyaikaisin työmenetelmin. Korjauskustannuksissa ei oteta huomioon rakennusten, esineiden tai kokoelmien entisöinnin aiheuttamia lisäkustannuksia, ellei siitä ole vakuutuskirjassa mainintaa.

Jälleenhankinta-ajankohdalla tarkoitetaan ajankohtaa, jolloin omaisuus korjataan tai uutta omaisuutta hankitaan tuhoutuneen tilalle.

Arvon alentuminen lasketaan siten, että jäännösarvosta vähennetään se hinta, joka jäljelle jääneistä rakennusosista saadaan, kun ne myydään.

Rakentamista koskevaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä ovat maankäyttö- ja rakennuslaki ja yleisistä teistä annettu laki ja niiden nojalla annetut säännökset, voimassa oleva rakennuskielto sekä rakentamisrajoitus. Verotuksesta annettu säädös on esimerkiksi arvonlisäverolaki.

6.1.1 Lisävahingot korvattavien esinevahinkojen yhteydessä

Esinevakuutuksista korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut
- varkaus, katoaminen tai vahingoittuminen esi-

nevakuutuksista korvattavien vahinkojen pelastus- tai suojaustöiden aikana, esimerkiksi palovahingon sammutus- tai pelastustöiden aikana
- vesi- tai lumisade, sulamisvesi, kosteus, kylmyys tai lämpö vakuutetulle omaisuudelle, jos omaisuuden säilytyspaikkana olevan rakennuksen katteet tai rakenteet ovat vaurioituneet esinevakuutuksista korvattavan vahingon seurauksena siten, että ne eivät enää suojaa rakennusta tai siinä olevaa omaisuutta sääolojen vaikutukselta.

6.1.2 Vahinkojen torjumisesta ja rajoittamisesta aiheutuneet kustannukset

Vakuutuksesta korvataan kohtuulliset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vakuutuksenottajalle sattuneen tai välittömästi uhkaavan, vakuutuksesta korvattavan esinevahingon rajoittamisesta tai torjumisesta. Nämä kustannukset korvataan, vaikka vakuutusmäärä siten ylitettäisiinkin. Kustannukset korvataan ilman omavastuuvähennystä.

6.2 Vahingon määrä erityistapauksissa

Vakuutuskohtaisesti on voitu antaa myös muita kuin tässä mainittuja rajoituksia vahingon määrän laskemiseksi erityistapauksissa.

Esimerkiksi omaisuusrikosvakuutuksessa on määritelty enimmäismäärät vahingon määrään laskettaville rahoille ja arvopapereille niiden säilytys- ja kuljetustavan mukaan.

6.2.1 Päivänarvon mukainen vahingon määrä

Jos vahingoittuneen omaisuuden päivänarvo ennen vahinkoa on ollut alle 50 % jälleenhankinta-arvosta, vahingon määrä lasketaan päivänarvon mukaan. Päivänarvo arvioidaan jokaisen vahingoittuneen esineen ja rakennuksen osalta erikseen. Yksittäisen rakennuksen osan, rakenteen, pinnoitteiden tai kiinteiden kalusteiden vahingoittuessa päivänarvo arvioidaan kuitenkin kyseisen rakennuksen osan mukaan. Yhteen rakennetuissa tai useita erillisiä toiminnallisia kokonaisuuksia sisältävissä rakennuksissa jokaisen rakennuksen osan ja toiminnallisen kokonaisuuden päivänarvo ja vahingon määrä arvioidaan erikseen.

Omaisuuden päivänarvon mukainen vakuutusarvo määritetään ja vahingon määrä lasketaan vahinkohetkellä vallinneen hintatason mukaisesti. Vahingon määrä päivänarvon mukaan on niin suuri osa jälleenhankinta-arvon mukaisesta vahingon määrästä kuin omaisuuden päivänarvo on vahinkohetken jälleenhankinta-arvosta.

Esineellä tarkoitetaan osista koostuvaa kokonaisuutta, kuten konetta tai laitetta, joka yleensä ostetaan tai myydään yhtenä kokonaisuutena, erotuksena esimerkiksi korjauksessa käytettävistä vara-osista. Konelinja voi vastaavasti koostua useista eri esineistä (koneista). Rikkovahingoissa koneen tai laitteen ikääntyminen otetaan huomioon edellä mainitusta päivänarvosäännöstä poiketen koneen, laitteen tai niiden osakokonaisuuden ikään perustuvilla vähennyksillä.

6.2.2 Atk-ohjelmien, atk-tietojen ja -tiedostojen palautuskustannukset

Atk-ohjelmien vahingon määrä on ohjelmien palautus- ja uudelleenluontikustannukset sekä hankinta-, asennus-, räätälöinti- ja testauskustannukset. Atk-tietojen ja -tiedostojen vahingon määrä on varmistusten palautuskustannukset ja menetettyjen tietojen syöttökustannukset. Menetettyjen tietojen syöttökustannuksia lasketaan vahingon määrään enintään vahinkoa edeltäneen viikon tietojen syöttökustannuksia vastaava määrä.

6.2.3 Laitekokonaisuuksien vahingon määrä

Jos laitekokonaisuudesta tai -järjestelmästä tuhoutuu tai vahingoittuu osa, vahingon määrä on osan taloudellinen arvo. Vahingon määrään ei lasketa sitä käyttökelpoisuuden tai arvon menetystä, joka aiheutuu koko laitteistolle tai järjestelmälle.

6.2.4 Omalla konevoimalla kulkevat koneet ja laitteet

Omalla konevoimalla kulkevien ajoneuvojen, koneiden ja laitteiden sekä niiden osien vahingon määrä on korjauskustannusten määrä, kuitenkin enintään koneen käypä arvo. Jos konetta ei korjata, vahingon määrä on käyvän arvon ja jäännösarvon erotus.

Vakuutuksen kohteen korjaaminen ja lunastaminen

Työkoneen vahingon määrään lasketaan välttämättömät ja tarpeelliset korjauskustannukset tarkoituksenmukaisia korjausmenetelmiä käyttäen. Jos kuluneiden tai syöpyneiden osien tilalle vaihdetaan uusia osia ja vakuutuksen kohteen kunto paranee olennaisesti tämän vuoksi, korvataan korjauskustannuksista vain se osa, joka vastaa koneen saattamista vahinkoa edeltäneeseen kuntoon. Paranemisesta on kysymys, jos esimerkiksi vaurioituneissa tai anastetuissa renkaissa on kulutuspintaa jäljellä puolet tai vähemmän ja niiden tilalle vaihdetaan uudet renkaat. LähiTapiola ei sitoudu korvaamaan vaurioitunutta osaa uudella osalla.

LähiTapiolalla on oikeus määrätä korjaamo tai hankintapaikka. LähiTapiolalla ei kuitenkaan ole vas-

tuuta työn tai osan laadusta.

Vahingon määrä on vakuutetun kohteen korjauskustannukset, jos sen korjaaminen näiden vakuutusehtojen mukaisesti on kannattavaa. Korjaaminen ei ole kannattavaa, jos vakuutetun kohteen korjauskustannukset ylittävät 70 % koneen vahinkopäivän käyvästä arvosta.

Vahingon määrää laskettaessa ei oteta huomioon
- vakuutuksen kohteen arvon alennusta
- vakuutuksen kohteen korjauksen yhteydessä tehtyjä muutos- tai parannustöitä
- vakuutuksen kohteen puutteellisen tai epäonnistuneen korjauksen uusimisesta tai parantamisesta johtuvia kustannuksia
- vakuutuksen kohteen käyttöhyödyn menetystä (seisonta-ajan korvausta) tai sijaiskoneen vuokrauskustannuksia
- käyttämisestä johtuvaa normaalia kulumista ja koneella ajettujen lisäkilometrien aiheuttamaa arvon alennusta sen luvattoman käytön aikana
- polttoaineen menetystä.

Lisävahingot korvattavan vahingon yhteydessä

Vahingon määrään lasketaan
- kustannukset vakuutetun kohteen tielle nostamisesta
- vakuutetun kohteen kuljetus lähimmälle ammattitaitoiselle korjaamolle, jos vakuutettu kohde on vaurioitunut liikennekelvottomaksi vakuutuksesta korvattavan vahingon vuoksi
- löydetyn vakuutuksen kohteen noutamisesta tai palauttamisesta kotipaikkakunnalle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, jos vakuutettu kohde löydetään ennen kuin 30 vuorokauden määräaika on kulunut umpeen.

Kuljetus- ja nostokustannuksina lasketaan vahingon määrään kuitenkin enintään 5 000 euroa vahinkoa kohti.

Vahingon määrään ei lasketa
- ansionmenetystä
- vakuutuksen kohteen ja/tai vakuutuksen kohteena olleen perävaunun kuorman lastaus-, purkamis- tai kuljetuskustannuksia
- sellaisia yöpymis-, polttoaine- tai muita kuluja, jotka olisivat aiheutuneet, vaikka vahinkoa ei olisi sattunut.

Korvauksen enimmäismäärä on enintään vakuutuksen kohteen käypä arvo siinä kunnossa kuin se oli välittömästi ennen vahinkoa, kuitenkin enintään vakuutusmäärä.

6.2.5 Mallien, muottien ja arkistomateriaalin vahingon määrä

Mallien, muottien, piirustusten, karttojen ja arkistojen vahingon määrään lasketaan vain kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vahingoittuneen omaisuuden korjaamisesta tai vastaavan omaisuuden hankkimisesta tuhoutuneen tilalle. Omaisuus on tällöin korjattava tai hankittava vuoden kuluessa vahingon sattumispäivästä lukien.

Kuoletuskelpoisten arvopapereiden osalta vahingon määrään lasketaan vain kuoletuskustannukset.

6.2.6 Taide- ja antiikkiesineiden vahingon määrä

Taide- ja antiikkiesineiden vahingoittuessa niiden vahingon määrä on esineiden korjauskustannukset, kuitenkin enintään niiden vahinkohetken käypä arvo tai kokonaisvahingon kyseessä ollen niiden vahinkohetken käypä arvo.

Jos korvattavan vahingon kohteena on yksittäinen esine tai osa kokoelmaa, korvataan esineiden arvo, ottamatta huomioon koko kokoelman arvonmenetystä.

6.2.7 Piha- alueen kunnostuskustannusten määrä

Piha-alueen vahingot lasketaan vahingon määrään kunnostuskustannusten mukaan. Luonnontilassa olevan pihan kunnostuskustannuksia ei kuitenkaan korvata.
Koristepensaiden ja -puiden vahingon määrä saadaan lisäämällä uusien, Suomessa yleisesti kaupan olevien taimien hintaan kohtuulliset kuljetus- ja istutuskustannukset.

Korvauksen enimmäismäärä on rajoitettu kohdan 3.1.3 mukaisesti.

6.3 Korvauksen määrä

Korvauksen määrä lasketaan vahingon määrästä ottamalla huomioon jäljempänä mainitut tekijät.

LähiTapiolan korvausvelvollisuuden ylimpänä rajana on vakuutuskirjaan merkitty omaisuuden vakuutusmäärä.

6.3.1 Ali- ja ylivakuutus

Omaisuus on alivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutetun omaisuuden vakuutusarvoa pienempi tai täysarvovakuutuksessa maksun perusteeksi ilmoitettu tunnusluku on todellista pienempi. Alivakuutuksessa osa riskistä jää vakuutuksenottajan omalle vastuulle.

Omaisuus on ylivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutetun omaisuuden vakuutusarvoa suurempi tai täysarvovakuutuksessa maksun ja korvauksen

perusteeksi ilmoitettu tunnusluku on todellista suurempi. Ylivakuutustilanteessa korvataan omaisuuden todellinen arvo.

6.3.2 Omavastuu

Vakuutuksenottajalla on jokaisessa vahingossa vakuutuskirjaan merkitty omavastuu tai vakuutusehdoissa määritelty omavastuu vahingon määrästä. Korvausta laskettaessa otetaan ennen omavastuuta huomioon mahdolliset omaisuuden ikään perustuvat vähennykset.

Jos esinevahinko kohdistuu samanaikaisesti saman vakuutuksenottajan samalla sijaintipaikalla oleviin useisiin kohteisiin tai jos vahinko voidaan korvata useasta vakuutuksesta, vähennetään esinevahingon määrästä vain suurin omavastuu.

6.4 Korvauksen maksaminen

6.4.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus

Vahingosta maksetaan jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus, kun omaisuuden päivänarvo on vähintään puolet jälleenhankinta-arvosta ja vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä on jälleenhankinta-arvon mukainen.

Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus edellyttää, että vahingoittunut omaisuus kahden vuoden kuluessa vahingosta joko korjataan tai samalle sijaintipaikalle rakennetaan tai irtaimen omaisuuden tilalle hankitaan uutta samanlaatuista ja samaan käyttöön tarkoitettua omaisuutta. Jos rakentaminen viivästyy viranomaisen pakottavan toimenpiteen johdosta, viivästysaika lisätään kahden vuoden määräaikaan.

Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus maksetaan seuraavasti:

- Ensin maksetaan päivänarvon mukainen korvaus, kun vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet suostumuksen ja tiedot korvauksen maksamiseksi.
- Jälleenhankinta-arvon ja päivänarvon mukaisten korvausten erotus maksetaan jälleenhankinnan edistymisen mukaan, kun LähiTapiola on saanut selvityksen edellä mainituista jälleenhankintatoimenpiteistä ja päivänarvon mukainen korvaus on käytetty jälleenhankintaan.
- Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus maksetaan enintään toteutuneiden kustannusten mukaisena.

Oikeus jälleenhankinta-arvon mukaiseen korvaukseen on vain vakuutuksenottajalla tai sillä, jonka hyväksi vakuutus on voimassa. Oikeutta ei voi siirtää kolmannelle osapuolelle. Kolmannella osapuolella on oikeus vain päivänarvon mukaiseen korvaukseen.

6.4.2 Päivänarvon mukainen korvaus

Vahingosta maksetaan vain päivänarvon mukainen korvaus, kun

- omaisuuden päivänarvo on alle puolet jälleenhankinta-arvosta
- omaisuutta ei hankita uudelleen
- rakennusta ei rakenneta samalle sijaintipaikalle.

Korvauksen edellytyksenä on, että vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet tiedot korvauksen maksamiseksi.

6.4.3 Ensivastuun mukainen korvaus

Jos vakuutusmäärän peruste on ensivastuu, maksetaan omavastuulla vähennetty vahingon määrä sen jälkeen, kun vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet tiedot korvauksen maksamiseksi.
Korvauksen määrä on kuitenkin enintään ensivastuun määrä.

Jos ensivastuun mukainen vakuutusmäärä on omaisuuden päivänarvoa suurempi, rakennusten ja irtaimen käyttöomaisuuden osalta täyden ensivastuumäärän mukainen korvaus edellyttää, että vahingoittunut omaisuus kahden vuoden kuluessa vahingosta joko korjataan tai samalle sijaintipaikalle rakennetaan tai irtaimen omaisuuden tilalle hankitaan uutta samanlaatuista ja samaan käyttöön tarkoitettua omaisuutta ja korvaus käytetään jälleenhankintaan. Jos rakentaminen viivästyy viranomaisen pakottavan toimenpiteen johdosta, viivästysaika lisätään kahden vuoden määräaikaan. Omaisuuden hankintavelvoite ei koske taide- ja antiikkiesineitä.

Jos vaurioitunut rakennus tai irtain käyttöomaisuus korjataan, maksetaan omaisuuden toteutuneet korjauskustannukset näissä ehdoissa ja sopimukseen mahdollisesti sisältyvissä erityisehdoissa mainituilla vähennyksillä ja omavastuulla vähennettynä, kuitenkin enintään sovittuun ensivastuun määrään saakka.

Jos vahingoittunutta käyttöomaisuutta ei korjata tai hankita uudelleen, maksetaan vain päivänarvon mukainen korvaus, vaikka ensivastuumäärä olisi päivänarvon mukaan laskettua vahingon määrää suurempi. Taide- ja antiikkiesineistä korvataan

enintään niiden vahinkohetken käypä arvo, kuitenkin enintään esineen vakuutusmäärä.

6.5 Muut korvaussäännöt

Vahingosta ilmoittaminen, vahingon tarkastaminen ja selvittäminen:

- Vahingosta on ilmoitettava LähiTapiolalle mahdollisimman nopeasti ajankohta ja olosuhteet huomioon ottaen.
- LähiTapiolalle on varattava mahdollisuus tarkastaa vahingoittunut omaisuus ennen vaurioituneen omaisuuden hävittämistä, sen korjaustyön aloittamista tai uuden omaisuuden hankkimista.
- Jos korjaustyön aloittaminen on liiketoiminnan keskeytyksen tai muun lisävahingon syntymisen estämiseksi välttämätöntä, voidaan korjaustyö aloittaa, vaikka ilmoitusta vahingosta ei ole voitu tehdä LähiTapiolalle.
- Vakuutuksenottajan tai hänen edustajansa on annettava vahingon selvittämiseksi tarpeelliset, LähiTapiolan pyytämät asiakirjat ja tiedot. Vakuutuksesta ei korvata tällaisista selvityksistä eikä niiden hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia.
- Omaisuus on dokumentoiva luotettavasti (luettelo ja valokuvat tai muu dokumentaatio) jos omaisuus joudutaan pakottavista syistä (esimerkiksi herkästi pilaantuvat elintarvikkeet) hävittämään ennen LähiTapiolan tarkastusta.

Omalla kustannuksella tehtäviä selvityksiä ovat esimerkiksi vahinkoilmoitus ja luettelo tuhoutuneesta ja säilyneestä omaisuudesta, ostotositteet sekä vakuutuksenottajan LähiTapiolaa kuulematta pyytämät asiantuntijaselvitykset vahingon syyn, määrän tai korvattavuuden selvittämiseksi.

Vahingoittunut ja menetetty omaisuus:

- Vahingoittunut ja vahingoittumaton jäljelle jäänyt omaisuus jää vakuutuksenottajan omistukseen. LähiTapiolalla on kuitenkin oikeus lunastaa vahingoittunut omaisuus tai sen osa. Lunastettava omaisuus arvioidaan samojen perusteiden mukaan kuin vahingon määrä.
- Jos menetettyä omaisuutta saadaan takaisin korvauksen maksamisen jälkeen, on vakuutuksenottajan viipymättä luovutettava se LähiTapiolalle tai palautettava korvaus sen osalta.
- LähiTapiolalla on oikeus rahana maksamisen sijasta uudelleen hankkia tai korjauttaa tuhoutunut tai vahingoittunut omaisuus.

Vakuutusmäärä vahingon jälkeen

- Vakuutusmaksu oikeuttaa enintään vakuutusarvon/ vakuutuskirjaan merkityn enimmäiskorvausmäärän suuruiseen korvaukseen vakuutuskauden aikana.
- LähiTapiolalla on oikeus korvauksen määrän perusteella laskettavaan vakuutusmaksuun omaisuuden jälleenhankkimisen ja vakuutuskauden päättymisen väliseltä ajalta. Vakuutus jatkuu kuitenkin ennallaan vakuutuskauden loppuun saakka, jos LähiTapiola ei ilmoita mahdollisesta lisämaksusta tai muutoksista korvauspäätöksen yhteydessä.

7 Suojeluohjeet

7.1 Suojeluohjeiden velvoittavuus ja tarkoitus

Vakuutusehtojen mukaisen korvauksen edellytyksenä on, että vakuutuksenottaja noudattaa tätä suojeluohjetta sekä LähiTapiolan erikseen antamia muita kirjallisia suojeluohjeita ja määräyksiä. Jos suojeluohjetta ei noudateta ja noudattamatta jättäminen vaikuttaa vahingon syntyyn, sen määrään tai laajuuteen, korvausta voidaan vakuutussopimuslain ja yleisten sopimusehtojen mukaan vähentää tai se voidaan evätä.

Suojeluohjeita noudattamalla voidaan ehkäistä vahinkojen syntymistä ja pienentää vahingon määrää.

- Suojeluohjeet on saatettava myös toimipaikan toiminnasta ja kunnossapidosta vastuussa olevien henkilöiden sekä vakuutuksenottajan omistamissa tiloissa vuokralla toimivien yritysten tietoon.
- Toimipaikan toiminnasta ja kunnossapidosta vastaavat on perehdytettävä erityisen huolellisesti tuhopolttojen ja tulityövahinkojen ehkäisyyn.
- Urakka- ja sopimusasiakirjoihin on merkittävä urakoitsijan velvollisuus noudattaa LähiTapiolan antamia suojeluohjeita.

7.2 Viranomaismääräysten noudattaminen

Uudisrakentamisessa ja soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa on noudatettava rakentamista koskevia, voimassa olevia viranomaissäädöksiä. Erityisesti on otettava huomioon säädökset, joissa on annettu määräyksiä ja ohjeita palovahinkojen sekä vuoto- ja kosteusvahinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi.

Viranomaisten määräämät tai säädöksissä vaaditut vahinkojen estämiseen tai rajoittamiseen tarkoitetut laitteet ja rakenteet, kuten

- alkusammutuskalusto
- savunpoistolaitteisto
- palo-osastointi
- automaattinen paloilmoitinjärjestelmä
- automaattinen sammutuslaitteisto

on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava laitteistojen huolto- ja kunnossapitoohjelmien mukaisesti.

Alkusammuttimet (palopostit, käsisammuttimet ja

sammutuspeitteet) on lisäksi pidettävä aina helposti saatavilla.

Vakuutuksenottajan on huolehdittava, että
- laitteistojen huolto- ja kunnossapito-ohjelmat
- pelastussuunnitelma
- räjähdyssuojausasiakirjat (ATEX)
- sähköasennusten määräaikaistarkastukset
- vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusselvitykset

ovat ajan tasalla ja niitä noudatetaan.

Noudatettavia säädöksiä ovat esimerkiksi rakennusluvan tai toimenpideluvan myöntämishetkellä voimassa olevat Suomen Rakentamismääräyskokoelman osat E1 (rakennusten paloturvallisuus), C2 (Kosteus, määräykset ja ohjeet) ja D1 (Kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistot, määräykset ja ohjeet).

7.3 Yleinen huolenpitovelvollisuus

Vakuutuksenottajan on huolehdittava, että
- rakennuksissa, koneissa ja laitteissa havaitut vahingonvaaraa aiheuttavat viat ja puutteellisuudet korjataan viipymättä
- koneiden ja laitteiden huolto- ja kunnossapito-ohjelmien mukaiset toimenpiteet on suoritettu
- henkilökunnan ja asiakkaiden toiminnassa havaittuihin turvallisuutta vaarantaviin menettelytapoihin puututaan viipymättä.

7.4 Palontorjunta

7.4.1 Järjestys ja puhtaanapito rakennuksissa ja ulkoalueilla

Rakennuksissa ja ulkoalueilla järjestyksen ja siisteyden on oltava hyvä, mikä edellyttää muun muassa seuraavia käytännön toimenpiteitä:
- Ylimääräinen palokuorma (esimerkiksi kuormalavat, pakkausmateriaali ja muu palava jäte) on poistettava tai sijoitettava niin, ettei niiden syttyminen ulkoalueilla aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen tai sijoitettava vaihtoehtoisesti lukittuihin ja ulkopuolisilta suojattuihin säilytystiloihin (ks. myös kohta 7.4.5).
- Palavat jätteet on säilytettävä metallisissa ja kannellisissa jäteastioissa.
- Kaapelihyllyt ja koneiden alustat on pidettävä puhtaina.
- Keittoliesien ja vastaavien laitteiden kuumentuvat tasot on pidettävä vapaana palavasta tavarasta.
- Uloskäytävät, varatiet ja kulkureitit on pidettävä vapaina.
- Pelastustiet on merkittävä ja ne sekä pihaalueen liikenneväylät on pidettävä vapaina.
- Tupakointi on sallittu vain merkityillä paikoilla lain mukaisesti.
- Tupakointipaikoilla on oltava paloturvalliset tuhkakupit, jotka tyhjennetään sovittuun paikkaan säännöllisesti.

7.4.2 Rakenteellinen palontorjunta

Osastoivat rakennusosat on pidettävä kunnossa siten, että ne estävät palon ja savukaasujen leviämisen osastosta toiseen ajan, joka on määritelty rakennusluvassa.

Palo-osastoinnin toteutuminen edellyttää muun muassa, että
- putki- ja kaapeliläpiviennit on tiivistetty osastointivaatimusta vastaavasti
- palo-ovet pidetään suljettuina
- palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia.

Jos tilan käyttö vaatii palo-oven pitämistä jatkuvasti auki, on käytettävä suljinlaitteistoa, joka automaattisesti sulkee ja salpaa oven tulipalon sattuessa. Oviautomatiikalla varustetun palo-oven on sulkeuduttava sähkökatkoksen sattuessa tai on käytettävä verkkovirrasta riippumatonta virtalähdettä. Virtalähteen kunto sekä oven sulkeutuminen ja salpautuminen on varmistettava säännöllisin tarkastuksin.

7.4.3 Avotulen käyttö

Avotulen, esimerkiksi
- kynttilöiden
- ulkotulien
- kaasupolttimien
- ruuan liekityksen

käytössä on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä soveltuvin osin tuotteen valmistajan antamia, tuotteessa, tuotepakkauksessa tai käyttöohjeessa olevia turvallisuusohjeita.

7.4.4 Tulityöt

7.4.4.1 Määritelmiä

Katto- ja vedeneristysalan tulityökortti
Katto- ja vedeneristysalan tulityökortti on määräaikainen todistus hyväksytysti suoritetusta katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisuustutkinnosta.

Katto- ja vedeneristysalan tulityöt
Katto- ja vedeneristysalan tulitöitä ovat vedeneristystyöt, joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä ovat esimerkiksi eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja vedeneristysten kuumentamalla tapahtuva kiinnitystyö sekä näihin töihin liittyvät välttämättömät aputyöt, joissa syntyy kipinöitä.

Katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisuustutkinto
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hyväksymä tutkinto, jolla varmistetaan, että katto- ja vedeneristysalan tulityöntekijällä ja tulityöluvan myöntäjällä on riittävä tieto katto- ja vedeneristysalan tulityöturvallisuudesta.

Tilapäinen tulityöpaikka
Tilapäisiä tulityöpaikkoja ovat kaikki muut kuin vakituiset tulityöpaikat. Katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikka on aina tilapäinen tulityöpaikka.

Tulityökortti
Tulityökortti on määräaikainen todistus hyväksytysti suoritetusta tulitöiden turvallisuustutkinnosta.

Tulityölupa
Tulityölupa on kirjallinen lupa, joka oikeuttaa tulitöiden tekemiseen tilapäisellä tulityöpaikalla. Tulityöluvan myöntämistä edeltää tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi sekä tarvittavien turvatoimien määrääminen.

Tulityösuunnitelma
Tulityösuunnitelma on kirjallinen suunnitelma tulitöiden sekä katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisesta tekemisestä.

Tulityöt
Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä tulitöitä ovat muun muassa sähkö- ja kaasuhitsaustyöt, kaasujuotostyöt, kuumailmapuhallintyöt, polttoleikkaustyöt sekä metallien hionta ja katkaisu laikkaleikkaimella.

Tulitöiden turvallisuustutkinto
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hyväksymä tutkinto, jolla varmistetaan, että tulityöntekijällä ja tulityöluvan myöntäjällä on riittävä tieto tulityöturvallisuudesta.

Tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi
Tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi on tulityöpaikalla ja sen ympäristössä tapahtuvaa tulityöstä aiheutuvien vaarojen tunnistamista ja niiden vakavuuksien arviointia. Vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätään tarvittavat turvatoimet, joilla tulityöstä aiheutuvat vahingot vältetään.

Vakituinen tulityöpaikka
Vakituinen tulityöpaikka on erityinen tulitöiden tekemiseen varattu palo-osasto tai muu ympäristöstään rajattu alue, jossa tulityöt voidaan tehdä turvallisesti.

Vähäisen palovaaran työt
Vähäisen palovaaran työt ovat töitä, joissa tulen syttymis- ja leviämisvaara on vähäinen.

7.4.4.2 Tulityösuunnitelma

Vakuutuksenottajalla on oltava kirjallinen tulityösuunnitelma.

Tulityösuunnitelmassa on esitettävät vähintään seuraavat asiat:
- tulityöturvallisuudesta vastaava henkilö, joka ylläpitää tulityösuunnitelmaa ja huolehtii siitä että, tämän suojeluohjeen määräykset on mahdollista toteuttaa käytännössä
- henkilöt, joilla on oikeus myöntää tulityölupa
- henkilöt, joilla on oikeus tehdä tulitöitä
- tulitöissä tarvittavien suojausmateriaalien ja alkusammutuskaluston saatavuus sekä tulityövartioinnin järjestäminen
- vakuutuksenottajan tuotannosta, toimitiloista, ympäristöstä ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuvat tulityöturvallisuuteen vaikuttavat asiat, jotka on otettava huomioon tässä suojeluohjeessa esitettyjen asioiden lisäksi
- vakituiset tulityöpaikat.

Jos vakuutuksenottaja teettää tulityön ulkopuolisella urakoitsijalla, tulityössä voidaan noudattaa urakoitsijan tulityösuunnitelmaa, kun vakuutuksenottaja on
- varmistanut, että urakoitsijalla on vähintään edellä kuvatun mukainen kirjallinen tulityösuunnitelma
- edellyttänyt, että urakoitsija ja aliurakoitsija noudattavat tätä suojeluohjetta.

7.4.4.3 Tulityöt

A. Vähäisen palovaaran tulityöt

Vähäisen palovaaran töissä tulen syttymis- ja leviämisvaara on vähäinen koko työn ajan. Vähäisen palovaaran töissä käytettävän työvälineen teoreettinen maksimilämpötila ei saa ylittää työstettävän kappaleen ja sen lähiympäristössä olevan materiaalin syttymislämpötilaa.

Vähäisen palovaaran töitä ovat esimerkiksi sähköjuotostyö ja kuuman ilman käyttö edellä kuvatuissa olosuhteissa.

Työntekijän on arvioitava palovaara ja otettava huomioon työmenetelmä, työstettävän materiaalin syttymisherkkyys, ympäristössä oleva palava materiaali sekä arvioitava mahdollisuutensa itse havaita ja sammuttaa palonalku. Jos työntekijä on epävarma palovaaran vähäisyydestä tai työn paloturvallisesta tekemisestä, kyseessä ei ole vähäisen palovaaran työ.

Vähäisen palovaaran töissä työntekijän on toteutettava kyseisen työmenetelmän, työkohteen ja ympäristön edellyttämät turvallisuusasiat kuten siisteydestä, järjestyksestä ja alkusammutuskaluston saatavuudesta huolehtiminen.

Vähäisen palovaaran töissä ei edellytetä tulityölupaa eikä työntekijältä tulityökorttia.

B. Tulityöt vakituisella tulityöpaikalla

Tulityöt on tehtävä vakituisella tulityöpaikalla aina kun se on mahdollista. Vakituisella tulityöpaikalla tulitöissä on otettava huomioon kyseisen työmenetelmän, työkohteen ja ympäristön edellyttämät turvallisuusasiat. Vakituisella tulityöpaikalla ei edellytetä tulityölupaa eikä tulityöntekijältä tulityökorttia.

Vakituisen tulityöpaikan on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- tulityöpaikan rakenteiden on oltava palamattomia tai suojaverhottuja, jos rakenteet ovat palavia
- tulityöpaikan rakenteiden ja suojausten on oltava niin tiiviitä, että tulitöissä syntyvät kipinät ja roiskeet eivät pääse kulkeutumaan työtilan ulkopuolelle tai tunkeutumaan rakenteiden sisälle
- tulityöpaikalla on oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsisammutinta, joista toisen käsisammuttimen voi korvata pikapalopostilla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsisammuttimella
- tulityöpaikalla ei saa olla työhön kuulumatonta palavaa materiaalia
- tulityöpaikalla ei saa käsitellä tai säilyttää palavia nesteitä, eikä tulityöpaikka saa olla yhteydessä sellaiseen tilaan, jossa voi olla palavia kaasuja
- vakituisella tulityöpaikalla on noudatettava tilapäiselle tulityöpaikalle annettuja vaatimuksia, jos tulityön kohde oleellisesti lisää palovaaraa.

C. Tulityöt tilapäisellä tulityöpaikalla

Tilapäisellä tulityöpaikalla tulityötä saa tehdä vain, jos sitä ei voida tehdä vakituisella tulityöpaikalla.

Tulityö on korvattava palovaarattomalla työmenetelmällä, jos tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella todetaan, että tulityön tekeminen ei ole turvallista tai tulityön tekeminen on muulla perusteella kielletty.

Tilapäisellä tulityöpaikalla tulityötä saa tehdä vain henkilö, jolla on voimassa oleva tulityökortti. Tulityön tekemiseen tilapäisellä tulityöpaikalla vaaditaan aina kirjallinen, määräaikainen tulityölupa.

Tulityölupa

Ennen tulityöluvan myöntämistä tulityöpaikalla on tehtävä tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi.

Tulityöluvan myöntäjä määrää tulityöluvassa turvatoimet, jotka hän on todennut tarpeelliseksi tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityön saa aloittaa vasta, kun tulityöntekijä ja tulityövartija ovat varmistaneet, että tulityöluvassa määrätyt turvatoimet on toteutettu. Tulityöluvassa on nimettävä tulityöluvan myöntäjä, tulityöntekijät ja tulityövartijat.

Tulityöluvan myöntäjän on kirjoitettava tulityölupa vähintään neljänä kappaleena, joista yksi toimitetaan vakuutuksenottajalle. Ennen tulityön aloittamista tulityöluvan myöntäjän on annettava yksi kappale tulityöntekijälle, yksi tulityön aikaiselle tulityövartijalle ja yksi tulityön jälkeiselle tulityövartijalle.

Tulityöluvassa määrätyt turvatoimet on saatettava kaikkien tulityötekijöiden ja tulityövartijoiden tietoon.

Tulityöluvan myöntäjällä on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Tulityöluvan saa myöntää vakuutuksenottajan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, jolla kokemuksensa ja kohteen tuntemuksensa perusteella on parhaat edellytykset tunnistaa ja arvioida tulityöstä aiheutuvat vaarat sekä määrätä tämän perusteella tarvittavat turvatoimet.

Mikäli vakuutuksenottajalla ei ole edellä mainittuja edellytyksiä toimia tulityöluvan myöntäjänä, tulityöluvan voi myöntää urakoitsijan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, joka voi olla voimassa olevan tulityökortin omaava tulityöntekijä.

Tulityöluvan saa myöntää vain määräajaksi. Tulityölupa on tulityöpaikkakohtainen ja vain tulityöluvassa mainitut tulityöt ovat tulityöpaikalla sallittuja. Mikäli tulityöluvan voimassaolon aikana tulityöpaikan olosuhteet muuttuvat, tulityöluvan myöntäjän on päivitettävä tulityölupa vastaamaan uusia olosuhteita.

Turvatoimet tilapäisellä tulityöpaikalla

Tilapäisellä tulityöpaikalla on toteutettava tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätyt turvatoimet, kuitenkin vähintään seuraavat:
- tulityöpaikka on puhdistettava syttyvistä mate-

riaaleista
- syttyvät materiaalit, joita ei voida poistaa, on suojattava tiiviisti palamattomalla suojapeitteellä
- tulityöpaikalla olevat laitteet ja varusteet (esim. kaapelit) on suojapeitettävä
- rakenteissa olevat aukot on suojapeitettävä ja raot on tiivistettävä
- rakenteiden syttyvät pinnat on suojapeitettävä
- kipinöiden ja roiskeiden kulkeutuminen ympäristöön sekä lämmön johtuminen rakenteiden sisään on estettävä
- työtilassa on tarvittaessa mitattava kaasupitoisuus ja tila on tarvittaessa tuuletettava
- paloilmoitin ja sammutusjärjestelmä, jonka laukaisu perustuu savunilmaisuun, on erheellisten hälytysten estämiseksi tarvittaessa irtikytkettävä alueelta, johon tulityöstä aiheutuvat käryt voivat levitä ja kytkettävä takaisin päälle heti kun se on mahdollista
- sprinklerilaitteistoa ei kytketä pois päältä, vaan tarvittaessa sprinklerisuuttimet suojataan väliaikaisella suojauksella, joka on poistettava välittömästi tulitöiden jälkeen
- tulityöpaikalle on tuotava kohdan 5.3.3 mukaisesti määritetty sammutuskalusto.

Sammutuskalusto

Tulityöluvan myöntäjä määrää tilapäisellä tulityöpaikalla tarvittavan sammutuskaluston tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Sammutuskaluston on kuitenkin oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsisammutinta. Näistä toisen käsisammuttimen voi korvata pikapalopostilla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsisammuttimella.

Sammutuskaluston on oltava tulityöpaikalla koko tulityön ja tulityön jälkivartioinnin ajan.

Tulityövartiointi

Tulityövartiointi on määrättävä tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella.

Tulityövartiointi on toteutettava koko työn ajan, myös työtaukojen aikana. Tulityön jälkeen on tulityövartiointi toteutettava tulityöluvan mukaisesti, kuitenkin vähintään yhden tunnin ajan. Tulityösuunnitelmassa on esitettävä kuinka tulityövartiointi järjestetään. Tulityöntekijä ei voi toimia työnaikaisena tulityövartijana.

Tulityövartioinnin aikana tulityöpaikan ympäristöineen on oltava jatkuvan silmälläpidon alaisena.

Tulityövartijan on tiedettävä tulityöstä aiheutuvat vaarat, osattava tehdä hätäilmoitus ja käyttää tulityöpaikalle varattua alkusammutuskalustoa. Tarvittaessa tulityövartijan on keskeytettävä tulityö.

7.4.4.4 Katto- ja vedeneristysalan tulityöt

Katto- ja vedeneristysalan tulityötä saa tehdä vain henkilö, jolla on voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti.

A. Katto- ja vedeneristysalan tulityölupa

Katto- ja vedeneristysalan tulityöhön vaaditaan aina kirjallinen, määräaikainen tulityölupa.

Ennen tulityöluvan myöntämistä tulityöpaikalla on tehtävä tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi. Vaarojen selvityksessä ja arvioinnissa on erityisesti otettava huomioon työkohteen alla olevien rakenteiden ja onteloiden aiheuttamat vaarat.

Tulityöluvan myöntäjä määrää tulityöluvassa turvatoimet, jotka hän on todennut tarpeelliseksi tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityön saa aloittaa vasta, kun tulityöntekijä ja tulityövartija ovat varmistaneet, että tulityöluvassa määrätyt turvatoimet on toteutettu. Tulityöluvassa on nimettävä tulityöluvan myöntäjä, tulityöntekijät ja tulityövartijat.

Tulityöluvan myöntäjän on kirjoitettava tulityölupa vähintään neljänä kappaleena, joista yksi toimitetaan vakuutuksenottajalle. Ennen tulityön aloittamista tulityöluvan myöntäjän on annettava yksi kappale tulityöntekijälle, yksi tulityön aikaiselle tulityövartijalle ja yksi tulityön jälkeiselle tulityövartijalle. Tulityöluvassa määrätyt turvatoimet on saatettava kaikkien tulityötekijöiden ja tulityövartijoiden tietoon.

Tulityöluvan myöntäjällä on oltava voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti. Tulityöluvan saa myöntää vakuutuksenottajan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, jolla kokemuksensa ja kohteen tuntemuksensa perusteella on parhaat edellytykset havaita ja arvioida katto- ja vedeneristysalan tulityöstä aiheutuvat vaarat sekä määrätä tämän perusteella tarvittavat turvatoimet.

Mikäli vakuutuksenottajalla ei ole edellä mainittuja edellytyksiä toimia tulityöluvan myöntäjänä, tulityöluvan voi myöntää vakuutuksenottajan nimeämä asiantuntija tai urakoitsijan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö.

Katto- ja vedeneristysalan tulityössä tulityöntekijä ei voi olla tulityöluvan myöntäjä. Poikkeuksena on lyhytkestoinen huolto- tai korjaustyö kun eristettävät rakenteet ja niiden läheisyydessä olevat rakenteet ovat palamattomia eivätkä ne muodosta onte-

lotiloja. Tällöin tulityöntekijä voi myöntää tulityöluvan itselleen todettuaan vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella tulityön tekemisen turvalliseksi.

Tulityöluvan saa myöntää vain määräajaksi. Tulityölupa on tulityöpaikkakohtainen ja vain tulityöluvassa mainitut tulityöt ovat tulityöpaikalla sallittuja. Mikäli tulityöluvan voimassaolon aikana tulityöpaikan olosuhteet muuttuvat, tulityöluvan myöntäjän on päivitettävä tulityölupa vastaamaan uusia olosuhteita.

B. Työmenetelmän valinta

Tulityö on korvattava palovaarattomalla työmenetelmällä silloin kun eristettävät rakenteet ovat syttyviä ja rakenteet muodostavat ontelotiloja eikä niitä voida tarkistaa ja valvoa.

Vedeneristettä ei saa kiinnittää pellitysten eikä metallirakenteiden päälle siten, että kiinnityskohtaa kuumennetaan.

Avoliekkiä tai kuumaa ilmaa ei saa käyttää rakenteessa olevan aukon tai läpiviennin läheisyydessä eikä vaaka- ja pystyrakenteen yhtymäkohdassa siten, että avoliekki tai kuuma ilma pääsee tunkeutumaan rakenteen sisälle.

C. Turvatoimet katto- ja vedeneristystöiden tulityöpaikalla

Tulityöpaikalla on toteutettava tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätyt turvatoimet, kuitenkin vähintään seuraavat:

- tulityöpaikalta on poistettava työhön kuulumaton syttyvä materiaali
- syttyvät materiaalit, joita ei voida poistaa, on suojattava tiiviisti palamattomalla suojapeitteellä
- rakenteissa olevat aukot on suojapeitettävä ja raot on tiivistettävä, jos liekki, roiskeet tai kipinät voivat levitä rakenteisiin näiden kautta
- paloilmoitin ja sammutusjärjestelmä, jonka laukaisu perustuu savunilmaisuun, on erheellisten hälytysten estämiseksi tarvittaessa irtikytkettävä alueelta, johon tulityöstä aiheutuvat käryt voivat levitä ja kytkettävä takaisin päälle heti kun se on mahdollista
- sprinklerilaitteistoa ei kytketä pois päältä, vaan tarvittaessa sprinklerisuuttimet suojataan väliaikaisella suojauksella, joka poistetaan välittömästi tulitöiden jälkeen
- tulityöpaikalle on tuotava kohdan D mukaisesti määritetty sammutus- ja raivauskalusto sekä suojausmateriaali.

D. Sammutuskalusto, raivauskalusto ja suojausmateriaali

Tulityöluvan myöntäjä määrää katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikalla tarvittavan sammutuskaluston tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Sammutuskaluston on kuitenkin oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsisammutinta. Näistä toisen käsisammuttimen voi korvata paineellisella paloletkulla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsisammuttimella.

Sammutuskaluston on oltava tulityöpaikalla koko tulityön ja tulityön jälkivartioinnin ajan.

Katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikalla on oltava palamatonta suojausmateriaalia ja raivauskalusto, jolla palon syttyessä voidaan tehdä rakenteeseen sammutusaukko sammutusta varten.

E. Katto- ja vedeneristysalan tulityövartiointi

Tarvittava tulityövartiointi on määrättävä kattotulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityössä ja työn jälkeen on käytettävä tulityövartijaa aina, kun eristettävät rakenteet tai niiden läheisyydessä olevat rakenteet ovat syttyviä tai rakenteet muodostavat ontelotiloja.

Tulityövartijan on jatkuvasti tarkkailtava tulityöpaikkaa, sen ympäristöä ja alusrakenteita. Tarvittaessa on nimettävä useita tulityövartijoita. Tulityövartiointi on toteutettava koko työn ajan, myös työtaukojen aikana. Tulityön jälkeen on jälkivartiointi toteutettava tulityöluvan mukaisesti, kuitenkin vähintään yhden tunnin ajan.

Tulityövartijan on tiedettävä tulityöstä aiheutuvat vaarat, osattava tehdä hätäilmoitus ja käyttää tulityöpaikalle varattua alkusammutuskalustoa. Tarvittaessa tulityövartijan on keskeytettävä tulityö.

7.4.5 Tuhopolton torjunta

Lastauslaitureilla ei saa säilyttää syttyvää materiaalia, ellei ulkopuolisten pääsy lastauslaiturille ole estetty ja ellei laiturilla olevien tavaroiden sytyttäminen ole estetty.

Ulkona säilytettävät syttyvät materiaalit ja jäteastiat on sijoitettava siten, että niiden syttyminen ei aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen.

Jätesäiliöt, jätekatokset ja muu syttyvä materiaali on sijoitettava rakennuksen ulkoalueilla siten, että se ei aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen. Palon leviäminen rakennukseen voidaan estää pa-

lonkestävällä rakenteella tai sijoittamalla syttyvä materiaali rakenteet ja muut olosuhteet huomioiden riittävän kauas seinästä. Jätteet voidaan säilyttää myös rakennuksessa olevassa lukitussa jätehuoneessa.

Vaihtoehtoisesti syttyvä materiaali ja jätteet voidaan säilyttää lukitussa ja ulkopuolisilta suojatussa säilytystilassa. Tällöin säilytystilan suojarakenteiden on oltava sellaiset, että palavan materiaalin tai jätteiden sytyttäminen työajan jälkeen ei ole mahdollista rakenteita rikkomatta.

Rakennuksen ullakot, kellarit ja muut yhteiset tilat on lukittava siten, ettei asiattomien ei ole mahdollista päästä näihin tiloihin.

7.4.6 Sähkölaitteiden asennus, tarkastus ja sijoitus

Sähkölaitteiden ja -asennusten on oltava sähköturvallisuusmääräysten ja laitevalmistajan asennusohjeen mukaisia.

Sähköasennusten määräaikaistarkastukset on tehtävä sähköturvallisuussäädösten mukaan 10 vuoden välein kohteen pääsulakkeen koosta ja käyttötavasta riippuen.

Lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettujen kuumapintaisten valaisimien (esimerkiksi halogeenivalaisimien) sijoitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tällaiset valaisimet on varustettava kaatumisen estävällä jalalla ja valaisinosa on varustettava suojalla, joka estää palavan materiaalin pääsyn liian lähelle kuumaa pintaa.

Sähkölaitteiden riittävä jäähdytys on varmistettava kaikkina vuodenaikoina ja kaikissa kuormitusolosuhteissa. Jos laitteiden kuormitettavuudesta ei ole riittävästi tietoa, on laitteen lämpötilaa seurattava mittauksin (esimerkiksi lämpökuvaus) ja muutostöiden yhteydessä on heti käyttöönoton jälkeen seurattava lämpötilojen kehittymistä.

Materiaalin kertyminen on estettävä sopivin suojauksin tai pinnat on puhdistettava säännöllisesti, jotta sähkölaitteen pinnalle prosessista irtoava eristävä ja/tai palovaarallinen materiaali (esimerkiksi puu- tai paperipöly) ei aiheuta laitteen ylikuumenemista.

7.4.7 Lämmöntuotantolaitteiden turvallisuus

Lämmityslaitteiden, teollisuusuunien ja savuhormien asennuksissa, kunnossapidossa ja käytössä on noudatettava asennus- ja käyttöohjeissa sekä palomääräyksissä esitettyjä ohjeita suojaetäisyyksistä, paloeristyksestä, sähköturvallisuudesta, huollosta ja puhdistuksesta.

7.4.8 Polttomoottorikäyttöisen työkoneen säilyttäminen

Polttomoottorikäyttöistä työkonetta voidaan säilyttää

- ajoneuvoille tarkoitetussa erillisessä ajoneuvosuojassa tai korjaamossa
- ulkona, vähintään 8 metrin päässä rakennuksesta
- tuotanto- tai varastorakennuksessa, kun ajoneuvon säilytystila on palo-osastoitu muista tiloista
- ulkona alle 8 metrin etäisyydellä rakennuksesta, kun ulkoseinä ja räystäs on palo-osastoitu.

Ulkoseinän ja räystään palo-osastointi on toteutettava työkoneen säilytyspaikan kohdalla sekä lisäksi 4 metrin etäisyydelle sivusuunnassa säilytyspaikan kummastakin päästä.

7.4.9 Vaarallisten aineiden valmistus, käyttö, kuljetus ja varastointi

Palavien nesteiden, kemikaalien ja kaasujen valmistuksessa, käytössä, varastoinnissa ja kuljetuksessa on noudatettava niitä koskevia lakeja sekä lakien nojalla annettuja säädöksiä ja ohjeita.

Aineiden käsittelyä ja varastointia koskevat luvat ja ilmoitukset on pidettävä ajan tasalla. Ohjeet palo- ja räjähdysvaarallisten aineiden turvallisesta käytöstä, varastoinnista ja hävittämisestä on annettava henkilökunnalle sekä valvottava, että ohjeita noudatetaan.
Räjähdyssuojausasiakirja (ATEX) on laadittava, jos kemikaalit tai muut aineet voivat aiheuttaa räjähdysvaarallisia ilmaseoksia.

Noudatettavia viranomaissäädöksiä ja ohjeita ovat esimerkiksi

- Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös palavista nesteistä
- Nestekaasuasetus
- Kemikaalilaki ja -asetus
- Asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista
- aineiden käyttöturvallisuustiedotteet ja pakkausmerkinnät.

7.4.10 Rakennus-, korjaus- ja asennustyöt

Rakennus-, korjaus- ja asennustyömailla on paloturvallisuutta valvottava erityisen huolellisesti. Työmailla on noudatettava LähiTapiolan suojeluohjetta Rakennus-, asennus- ja korjaustyöt B10.

7.5 Vuotovahinkojen torjunta

7.5.1 Irtaimen omaisuuden säilyttäminen

Vuotovahingossa helposti vahingoittuva omaisuus on sijoitettava vähintään 10 senttimetrin korkeudelle lattiapinnasta.

Helposti vahingoittuvaa omaisuutta ovat esimerkiksi elektroniset laitteet kaapelointeineen ja vaihto-omaisuus.

7.5.2 Käyttö- ja prosessilaitteiden sekä putkistojen asennus ja huolto

Käyttö- ja prosessilaitteen liitäntöjen, putkistojen liitosten ja säiliöiden asennustavan on oltava valmistajan tai maahantuojan sekä viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden mukaisia.

Koneita ja laitteita on huollettava ja käytettävä valmistajan tai maahantuojan antamien ohjeiden mukaisesti. Laitteille ja säiliöille on tehtävä viranomaisten vaatimat määräaikaistarkastukset ja niissä havaitut viat on korjattava viivytyksettä.

Viranomaismääräysten vaatimia tarkastuksia ovat esimerkiksi paineastia- ja öljysäiliötarkastukset.

7.5.3 Suojaus jäätymiseltä

Rakennuksen johtoverkkoa on hoidettava huolellisesti ja suojeltava jäätymiseltä. Johtoverkko ja siihen liittyvät laitteet on tyhjennettävä vedestä, jos rakennus jätetään kylmänä vuodenaikana ilman riittävää lämmitystä tai valvontaa.

Rakennus on vailla riittävää lämmitystä, jos sisälämpötila on huomattavasti alle normaalin huonelämpötilan.

7.6 Rikosvahinkojen torjunta

7.6.1 Omaisuuden suojaaminen vakuutuksenottajan käytössä olevissa toimitiloissa

Vakuutuksenottajan vakituisessa käytössä olevan toimitilan ja soveltuvin osin muun säilytystilan rakenteellisessa suojauksessa, lukituksessa ja avainten säilytyksessä on noudatettava alla olevassa taulukossa esitettyjä suojaustoimenpiteitä toimitilan suljettuna ollessa.

Taulukossa mainitut lukitusvaatimukset on toteutettava siten, että ne eivät vaaranna poistumisturvallisuutta. Ohjeesta voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos kyseessä on majoitus- tai kokoontumistila tai vastaava korkean henkilöriskin kohde, jossa mekaanista varmuuslukitusvaatimusta ei voi henkilöturvallisuutta vaarantamatta aukottomasti toteuttaa. Tällöin kohteen lukitusvaatimukset voidaan toteuttaa yhdistämällä mekaaninen lukitus ja automaattinen turvatekniikka LähiTapiolan teknisten rikossuojausohjeiden mukaisesti. Toteutuksesta on sovittava LähiTapiolan asiantuntijan kanssa.

Tarkemmat suojausvaatimusten määrittelyt ja toteutusesimerkit ovat teknisissä ohjeissa. Teknisiä ohjeita saa LähiTapiolan toimistoista tai kotisivulta lahitapiola.fi/yritysasiakkaat.

Vakuutetun omaisuuden säilytystilan rakenteellisen murtosuojauksen on täytettävä vähintään oheisen taulukon suojaustason 1 vaatimukset, ellei vakuutuskirjassa ole edellytetty tätä korkeampaa rakenteellista suojaustasoa.

Rakenteelliset murtosuojausvaatimukset / suojeluohjetaso	**1**	**2**	**3**
Rakenteet (seinät, lattia, katto)			
Rakenteiden on oltava lujuudeltaan ja rakennustavaltaan sellaisia, että tilaan tunkeutuminen ei ole mahdollista rikkomatta rakenteita työkaluilla. Rakenteet eivät saa olla sellaisia, että ne voi irrottaa ulkopuolelta niitä rikkomatta.	x	x	x
Väliseinärakenteen on ulotuttava lattiasta kattoon. Alakaton yläpuoli voidaan vaihtoehtoisesti suojata rakenteellisesti teräsristikolla.	x	x	x
Kevyet rakenteet kuten kipsilevy- ja kevytsoraharkkoväliseinät on vahvistettava säilytystilan puolelta.		x	
Kevyet rakenteet kuten kipsilevy- ja kevytsoraharkkoväliseinät on vahvistettava säilytystilan molemmilta puolilta.			x
Ikkunat, lasirakenteet ja aukot			
Ikkunoiden lasiruudut on kiinnitettävä ja ikkunat suljettava siten, ettei niitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa tai avata.	x	x	x
Rakennuksen ulkoseinässä olevia julkisivun ikkunoita lukuun ottamatta on muiden ikkunoiden, lasi- ja siirtolasiseinien ja kattoikkunoiden oltava iskunkestävää lasia tai ne on suojattava. Suojausvaatimus ei koske ikkunaa tai aukkoa, joka on vähintään 4 metrin korkeudella maan pinnasta tai muusta seisomatasosta.		x	
Ikkunoiden, lasi- ja siirtolasiseinien ja kattoikkunoiden on oltava murronsuojalasia tai ne on suojattava. Suojausvaatimus ei koske ikkunaa tai aukkoa, joka on vähintään 4 metrin korkeudella maan pinnasta tai muusta seisomatasosta.			x
Näyteikkunoiden suojauksen on oltava ikkunan levyinen ja sen tulee ulottua vähintään 2 metrin korkeudelle maan pinnasta tai muusta seisomatasosta. Jos lasi suojataan rakenteellisesti, on suojarakenteen aukkokoko valittava siten, ettei esineiden kuljettaminen suojarakenteen läpi ole mahdollista sitä rikkomatta.			x

Muut aukot, kuten savunpoisto- ja ilmanottoaukot, on suojattava kiinteällä tai lukitulla teräsristikolla.	x	x	x
Ovet, saranat ja karmit			
Karmi on kiilattava rakenteisiin ja oven lasi on kiinnitettävä siten, ettei sitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa.	x	x	x
Huultamaton metalliovi ja kaikki puiset ovet on käyttölukon kohdalta varustettava rakoraudalla.	x	x	x
Ovissa on oltava murtosuojatapit, jos sarana voidaan purkaa ulkopuolelta.	x	x	x
Ovien lasien on oltava iskunkestävää lasia tai ne on suojattava.		x	
Jos julkisivun ikkunat ja ovilasit sekä nosto- ja taiteovissa olevat ikkuna-aukot on valvottu hyväksytyllä murtohälytysjärjestelmällä, ei julkisivun ovilaseja eikä nosto- ja taiteovien ikkuna-aukkoja tarvitse rakenteellisesti suojata.		x	
Ovien lasien on oltava murronsuojalasia tai ne on suojattava.			x
Lukitukset			
Lukittaessa ovi käyttölukolla on sen oltava vähintään varmuusluokkaa 3 ja varmuuslukon on oltava vähintään luokkaa 5.	x	x	x
Lukittaessa ovi riippulukoilla on niiden oltava ulkopuolella vähintään 4. luokka kiinnikkeineen ja sisäpuolella vähintään 3. luokka kiinnikkeineen. Riippulukoilla lukittaessa on käytettävä hyväksyttyjä kiinnikkeitä.	x	x	x
Kun tilassa ei oleskella, on lukkojen oltava takalukossa ja parioven pikasalpa lukittuna.	x	x	x
Lasiruudullinen ovi on lukittava käyttö- ja varmuuslukoilla, lukkojen etäisyys vähintään 40 cm.	x	x	x
Pariovien käyntipuoli lukitaan kuten yksilehtiset ovet. Kiintopuoli on suljettava pikasalvalla, joka lukitaan vähintään 2. luokan riippulukolla tai muulla vastaavalla pikasalvan toiminnan estävällä tavalla. Pariovet voidaan myös lukita riippulukolla lukitulla teräspuomilla tai kahdella riippulukolla.	x	x	x
Heiluripariovet on lukittava kahdella lukolla.	x	x	x
Avattavat ristikot ja rullakalterit on lukittava kahdella riippulukolla.	x	x	x
Umpiovi on lukittava käyttölukolla.	x		
Umpiovi on lukittava käyttö- ja varmuuslukoilla, lukkojen etäisyys vähintään 40 cm.		x	x
Nosto-, taite- ja liukuovet on lukittava ensisijaisesti oven sisäpuolelta vakiolukituksen (esimerkiksi salpa) lisäksi yhdellä riippulukolla. Salvan ja riippulukon on oltava oven vastakkaisilla puolilla.	x	x	
Nosto-, taite- ja liukuovet on lukittava ensisijaisesti oven sisäpuolelta kahdella riippulukolla.			x
Siirtolasiseinät ja lasiliukuovet on lukittava vähintään yhdellä lukolla.	x		
Siirtolasiseinät ja lasiliukuovet on lukittava kahdella lukolla.		x	x

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.1.

7.6.2 Omaisuuden suojaaminen vaihtelevilla paikoilla

7.6.2.1 Omaisuus vieraassa toimitilassa

Vaihtelevilla paikoilla tai esimerkiksi alihankkijan tiloissa vakuutettu omaisuus voidaan säilyttää normaalisti käytössä olevan rakennuksen, kuten teollisuushallin, liikerakennuksen, toimistorakennuksen tai asuinrakennuksen lukitussa tilassa. Omaisuuden säilytystilan valinnassa ja säilytystilan rakenteellisen murtosuojauksen riittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon paikan sijainti ja säilytettävän omaisuuden arvo sekä omaisuuden haluttavuus. Säilytystilan on täytettävä vähintään tason 1 rakenteelliset murtosuojausvaatimukset.

7.6.2.2 Omaisuus työmaarakennuksissa ja varastokonteissa

Rakennus- ja asennustyömailla tai vastaavilla paikoilla, joissa ei ole normaalisti käytössä olevia tiloja, vakuutettu omaisuus on säilytettävä rakenteiltaan vahvarakenteisessa varastotilassa tai työmaarakennuksessa, joka on murtosuojattu alla olevan mukaisesti. Kun rakenteilla olevan työkohteen murtosuojaus on tehty suojaussuunnitelman mukaiselle lopulliselle tasolle, voidaan vakuutettua omaisuutta säilyttää myös näin murtosuojatun rakennuksen lukituissa tiloissa.

Työmaarakennusten ovet on lukittava jollakin seuraavista tavoista:
- 3. luokan käyttölukolla ja 5. luokan varmuuslukolla, joiden etäisyys on vähintään 40 cm
- kahdella kiinnikkeineen hyväksytyllä 3. luokan riippulukolla, joiden etäisyys toisistaan on vähintään 40 cm.
- teräspuomilla, joka on lukittu kiinnikkeineen hyväksytyllä 4. luokan riippulukolla.

Huultamattomissa teräsovissa ja kaikissa puuovissa on käyttö- ja varmuuslukkojen kohdat peitettävä yhtenäisellä rakoraudalla. Riippulukkojen kiinnikkeiden on oltava sellaisia, että ne estävät sangan leikkaamisen. Teräspuomi on kiinnitettävä puisessa rakenteessa rakenteen läpi menevällä pulttauksella siten, ettei sitä voi rakennetta rikkomatta irrottaa.

Lisäksi kaikki säilytystilan ikkunat ja aukot on suojattava
- teräsristikolla
- teräsverkolla
- vastaavan murtosuojan antavalla muulla tavalla.

7.6.2.3 Omaisuus ulkona olevassa varastokontissa

Varastokontin katto-, ovi- ja seinärakenteiden on oltava teräslevyä tai sellaista rakennetta, että tilaan

voi tunkeutua vain rikkomalla rakenteita työkaluilla.

Kontin ovi on lukittava vakiolukituksen lisäksi vähintään 4. luokan riippulukolla ja vastaavan luokan riippulukkokiinnikkeillä, jotka on tarkoitettu kontin lukitukseen. Riippulukkokiinnikkeiden on oltava sellaisia, että ne estävät sangan leikkaamisen.

Ikkunat ja aukot on suojattava teräsverkolla tai -ristikolla.

7.6.2.4 Omaisuus ajoneuvossa tai perävaunussa

Kun vakuutettu omaisuus on ajoneuvossa tai perävaunussa työajan ulkopuolella, on noudatettava seuraavassa taulukossa mainittuja suojaustapoja.

	Ensijainen suojaustapa	**Toissijainen suojaustapa**
1. Ajoneuvo (esim. huoltoauto) tai ajoneuvo, johon on lukittu perävaunu	• ajoneuvo ja perävaunu on säilytettävä lukitussa rakennuksessa tai • vakuutettu irtain omaisuus on siirrettävä lukittuun rakennukseen	• ajoneuvo on varustettava Finanssialan Keskusliiton hyväksymällä ajonestolaitteella ja murtohälytinlaitteella • rikossuojauslaitteet on oltava kytkettynä toimintaan ja ohjaamon sekä kuormatilojen ovet on pidettävä lukittuina
2. Kuomullinen perävaunu tai tavaratila Perävaunun tai tavaratilan • kuomun on oltava metallia tai vahvaa lasikuiturakennetta, jonka murtaminen ei ole mahdollista ilman työkaluja • kuomurakenne on lukittava ajoneuvoon tai perävaunuun hyväksytyillä 3. luokan riippulukoilla tai vastaavilla muilla lukkolaitteilla	• perävaunun kytkeminen toiseen vetoajoneuvoon on estettävä tarkoitukseen sopivalla laitteella tai • perävaunu on lukittava ajonestolaitteella varustettuun ajoneuvoon tarkoitukseen sopivalla laitteella. Kevytperävaunu on säilytettävä lukitussa tilassa.	Jos kevytperävaunua ei voida säilyttää lukitussa tilassa, se voidaan säilyttää • lukittuna ajonestolaitteella varustetun ajoneuvon vetokoukkuun tai • kiinnitettynä vahvaan kiinteään rakenteeseen vähintään 10 mm vahvalla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla ja hyväksytyllä 3. luokan riippulukolla
3. Avolava tai kuomuton perävaunu	• omaisuus on kiinnitettävä perävaunuun tai lavarakenteisiin vähintään 10 mm vahvalla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla ja hyväksytyllä 3. luokan riippulukolla. Perävaunu on kytkettävä edellä kohdassa 2 mainitulla tavalla. Ajoneuvo on varustettava ajonestolaitteella.	

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.2.4.

Tavarat on peitettävä tai sijoitettava ajoneuvoon tai perävaunuun siten, että niiden laatua ei voi ulkopuolelta nähdä.

Ajonestolaitteella tarkoitetaan laitetta, joka estää ajoneuvon ajamisen tai moottorin käynnistämisen. Ajonestolaitteena hyväksytään ajoneuvoon kiinteästi asennettu laite sekä irrotettava mekaaninen ajonestolaite. Laitteiden asennus ja kytkentä on tehtävä laitevalmistajan ohjeiden mukaan.

Vakuutuksenottajan on huolehdittava laitteiden toimintakuntoisuudesta.

Perävaunun kytkemisen ja irrottamisen estäviä laitteita ovat esimerkiksi vetokidan lukot, kuulakytkentälukkolaitteet ja vetotapin lukkolaitteet sekä aisalukko.

7.6.2.5 Omaisuus muualla kuin suojaavasti lukitussa tilassa

Omaisuus kiinnitettynä kiinteään rakenteeseen

Ellei vakuutuskirjassa ole muuta mainittu, ulkona tai muualla kuin suojaavasti lukitussa tilassa olevat esineet, kuten työkoneet, työvälineet ja muu omaisuus, on kiinnitettävä vahvaan kiinteään rakenteeseen

- hyväksytyllä 3. luokan riippulukolla lukitulla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla, jonka ainevahvuus on vähintään 10 mm
- vähintään 3 metrin korkeuteen maasta tai muuta seisomatasosta siten, ettei sen irrottaminen ole mahdollista ilman telinettä ja työkalua
- muulla tavalla, josta on erikseen sovittu Lähi-Tapiolan asiantuntijan kanssa.

Esimerkkejä erikoissuojauksista:

- Moottorikäyttöisen henkilönostimen varkaussuojaus voidaan toteuttaa ketjukiinnityksen sijaan lukitsemalla henkilönostin työasentoon valmistajan ohjeiden mukaisesti siten, että kuljetusasentoon laitto ei ole mahdollista laitetta rikkomatta.
- Helposti siirrettävän työkalujen säilytyslaatikon tai -kontin suojaus voidaan toteuttaa nostamalla se esim. työkohteen yläpuolelle nosturin koukkuun. Tällöin on varmistettava se, että mahdollinen laatikon putoaminen ei aiheuta vaaraa ihmisille.

Raskaita moottorityökoneita, joissa on lukittava ohjaamotila, ei tarvitse kiinnittää edellä mainitulla tavalla, mutta niiden ohjaamo on pidettävä lukittuna eikä avainta saa jättää ajoneuvoon.

Jos raskas työkone on kiinnitettynä tai kuormattuna ajoneuvoon tai sen perävaunuun, on kuljetusajoneuvon oltava varustettu Finanssialan Keskusliiton hyväksymällä ajonestolaitteistolla. Lisäksi vetoajoneuvoon kiinnitetty työkone tai perävaunu on lukittava vetoajoneuvon vetokoukkuun. Ajonestolaitteistoa on käytettävä, kun ajoneuvo jätetään vaille valvontaa. Kuljetusajoneuvon ohjaamon ja kuormatilojen ovet on tällöin pidettävä aina lukittuina eikä avainta saa jättää ajoneuvoon.

Aitauksessa säilytettävä omaisuus

Jos vakuutusta tehtäessä on sovittu ja vakuutuskirjaan merkitty, että aitauksessa oleva omaisuus on vakuutettuna, aitauksen rakenne ja lukitus on toteutettava ja omaisuus sijoitettava aitaukseen siten, että omaisuuden anastaminen ei ole mahdollista aitausta rikkomatta.

Aitauksessa vakuutettavaksi omaisuudeksi hyväksytään ulkovarastointiin sopiva ja kokonsa puolesta sellainen omaisuus, ettei sen säilytys sisätiloissa ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Aitauksessa ei hyväksytä säilytettäväksi yksikköhinnaltaan arvokasta, pienikokoista ja helposti siirreltävää omaisuutta, vaikka se olisikin ulkokäyttöön ja ulkovarastointiin soveliasta. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi työkalut ja pientyökoneet.

Aitauksen rakenteelliset vaatimukset

- Aita voi olla panssariverkkoaita (silmäkoko enintään 50 mm) tai muu vastaavan suojan antava aita.
- Aidassa ei saa olla aukkoja.
- Aidan tulee ulottua suojeltava alueen ympäri.
- Aidan rakennekorkeuden on oltava vähintään 2 metriä.
- Aidan alareunan korkeus maanpinnasta saa olla enintään 10 cm.
- Portti on lukittava varmuuslukolla tai 4. luokan riippulukolla.
- Aidattu alue on valaistava siten, että alueelle tunkeutuminen voidaan havaita.

7.6.2.6 Arvo-omaisuuden suojaaminen

A. Kassakoneiden sekä kassa- ja paloturvakaappien käyttö

Kassakoneet ja -lippaat on pidettävä avoinna, kun vakuutushuoneisto on suljettu.

Asiapapereiden säilytykseen tarkoitettu paloturvakaappi tai muu murtotestaamaton ja luokittelematon säilytyskaappi ei anna vakuutusehdoissa vaadittua murtosuojaa yli 5 000 euron rahamäärille.

Omaisuusrikosvakuutuksessa korvauksen edellytyksenä yli 5 000 euron vakuutusmäärälle on, että rahoja ja arvopapereita säilytetään luokitellussa arvosäilytysyksikössä (kassakaapissa).

Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimukset	**TASO 2**	**TASO 3**
Järjestelmä on suunniteltava ja toteutettava LähiTapiolan voimassa olevan teknisen ohjeistuksen mukaisesti. Murtohälytysjärjestelmän suunnittelussa ja asennuksessa on käytettävä luotettavaa ja asiantuntevaa alan yritystä.		
Järjestelmällä valvottavat kohteet		
Ovikoskettimet kaikissa toimitilaan johtavissa sisäänkäyntiovissa.	**x**	
Ovikoskettimet kaikissa toimitilaan johtavissa ovissa.		**x**
Liikeilmaisimet kaikissa huonetiloissa, joissa säilytetään arvokasta omaisuutta sekä käytävillä.	**x**	**x**
Arvosäilytysyksikön (esim. kassakaapin) kohdeilmaisin.	**(x)**	
Lasirikkoilmaisimet.		**x**
Hälytyksen siirtotapa		
Robottipuhelimella tai vaihtoehtoisesti radiotaajuisella siirtoyhteydellä.	**x**	
Valvottu yhteys tai vaihtoehtoisesti kahdennettu ilmoituksensiirtoyhteys.		**x**

Murtohälytysjärjestelmän hälytysten vastaanottaja		
Hälytykset on johdettava vartiointiliikkeelle tai poliisille.	**x**	**x**
Jos paikkakunnalla ei ole vartiointiliikettä, voidaan hälytys siirtää myös muuhun jatkuvasti päivystettyyn paikkaan tai vähintään kolmeen pääsääntöisesti päivystettyyn puhelimeen.	**x**	
Jos paikkakunnalla ei ole vartiointiliikettä, on hälytyksen vastaanottotavasta sovittava erikseen LähiTapiolan edustajan kanssa.		**x**
Kohteessa on lisäksi oltava paikallishälytin.	**x**	**x**

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.4

Paloturvakaapin tai kassakaapin ja -holvin ovet on lukittava vakuutushuoneiston suljettuna ollessa eikä niiden avainta tai lukon numeroyhdistelmää saa säilyttää samassa vakuutushuoneistossa.

Avainta tai lukon numeroyhdistelmää ei saa antaa kuin nimetyille henkilöille kuittausta vastaan. Rahojen säilytykseen hyväksytty paloturvakaappi tai kassakaappi on kiinnitettävä rakennuksen rakenteisiin valmistajan ohjeiden mukaan.

Arvosäilytysyksikön standardin mukainen luokitus on määritelty myyjältä tai valmistajalta saatavassa kassakaapin testisertifikaatissa ja luokitus on merkitty myös arvosäilytysyksikön oven sisäpuolella olevaan arvokylttiin.

B. Ryöstösuojaus kuljetuksen aikana

Omaisuusrikosvakuutusehdoissa on määritelty kuljetettavan rahamäärän mukaiset vähimmäisvaatimukset kuljetuksenaikaisen ryöstösuojauksen osalta.

Arvo-omaisuutta kuljettavien henkilöiden on oltava
- vakuutuksenottajan vakituisia työntekijöitä
- täysi-ikäisiä
- henkilönä luotettavia
- tehtävään soveltuvia
- tehtävään koulutettuja.

Kuljettajina voi olla myös ammattimaista arvokuljetustoimintaa suorittavan yrityksen työntekijöitä. Kuljetuksessa on käytettävä tehtävään soveltuvaa autoa aina, kun se on olosuhteet huomioon ottaen mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Kuljetuksessa on käytettävä sellaista kuljetusvälinettä, josta ei ulkopuolelta voi päätellä sen sisältöä. Jos samalla kuljetuskerralla kuljetetaan rahaa useasta toimipaikasta ja rahat jätetään ajoneuvoon pysähdyksen ajaksi
- on käytettävä ajonestolaitteella varustettua ajoneuvoa
- rahat on säilytettävä ajoneuvoon kiinteästi asennetussa, lukitussa, LähiTapiolan hyväksymässä säilytysyksikössä
- ajoneuvo on lukittava pysähdyksen ajaksi tai kuljetuksissa on käytettävä kahta arvokuljettajaa, joista toinen vartioi rahoja pysähdyksen aikana.

7.6.3 Avainten säilyttäminen

Avaimia on säilytettävä huolellisesti LähiTapiolan voimassa olevan teknisen ohjeistuksen mukaisesti. Avaimia ei saa merkitä siten, että ne voi yhdistää kohteeseen.

Ulkoseinään upotetuissa avainsäiliöissä voidaan säilyttää vain erillisiä sähkö-, puhelin- yms. teknisiin tiloihin johtavien ovien avaimia. Yleisavainta ei saa koskaan säilyttää tällaisissa avainsäiliöissä. Avaimen kadotessa tai joutuessa luvattomasti ulkopuolisen haltuun, on välittömästi selvitettävä voiko avainta käyttää väärin. Välittömän vaaran uhatessa on aloitettava lisävahinkojen torjunta.

7.6.4 Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimukset, käyttö ja kunnossapito

Omaisuusrikosvakuutusehtojen mukaan korvauksen edellytyksenä on, että rahojen ja arvopapereiden säilytystilat on varustettu ehdoissa määritellyn kassakaapin lisäksi vähintään 2-tason murtohälytysjärjestelmällä, jos vakuutettu rahamäärä 10 000 – 30 000 euroa. Jos vakuutusmäärä ylittää 30 000 euroa, on murtohälytysjärjestelmä toteutettava tason 3 mukaisesti.

Vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön edellytyksenä oleva murtohälytysjärjestelmä on toteutettava vähintään edellä olevan taulukon tason 2 mukaisena, ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty.
Kohteeseen asennettu, vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön perusteena oleva murtohälytysjärjestelmä on pidettävä toimintakuntoisena. Kun vakuutushuoneistossa ei oleskella, järjestelmä on oltava päälle kytkettynä.

Toimintakuntoisena pitäminen tarkoittaa laitteiston teknisen kunnossapidon ja kokeilujen lisäksi muun muassa sitä, että kaikki valvotuksi sovitut tilat säily-

vät valvonnan alaisina esimerkiksi tilamuutosten jälkeen. Hyväksymisajankohtana sovitun ilmoituksen siirtotavan tai hälytyksen vastaanottajan muuttumisesta on välittömästi ilmoitettava LähiTapiolalle. Vakuutusmaksun perusteet muutetaan tällöin muuttunutta tilannetta vastaaviksi. Jos vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön perusteena oleva murtohälytyslaitteisto ei ole ollut toimintakuntoinen tai sitä ei ollut kytketty toimintaan murron tapahtuessa, korvausta voidaan alentaa, jos laitteiston toimimattomuus on vaikuttanut vahingon syntyyn tai sen laajuuteen. Nämä määräykset koskevat soveltuvin osin myös piha-alueelle, ajoneuvoon tai veneeseen asennettua hälytyslaitteistoa.

Suojeluohjeessa käytettyjä murtohälytysjärjestelmään liittyviä keskeisiä käsitteitä:

- Murtohälytysjärjestelmä on hälytysjärjestelmä, jonka avulla saadaan havainto valvottuun tilaan tai alueelle tunkeutuneesta ja havainto välittyy järjestelmän avulla ennalta määritellylle viestin vastaanottajalle.
- Ovikosketin antaa hälytyksen, kun ovi avataan hälytysjärjestelmän ollessa päällä.
- Liikeilmaisin havaitsee tilassa liikkumisen ja antaa tästä hälytyksen.
- Kohdeilmaisin antaa hälytyksen, kun sillä valvottua esinettä (esimerkiksi kassakaappi) siirretään tai vahingoitetaan.
- Lasirikkoilmaisin antaa hälytyksen, kun sillä valvottu ikkuna rikotaan.
- Paikallishälytin, esimerkiksi kovaääninen sireeni, antaa paikallisen hälytyksen, kun murtohälytysjärjestelmä hälyttää.
- Robottipuhelin siirtää hälytykset kiinteällä puhelinverkolla valittuihin numeroihin, kuten esimerkiksi hälytyskeskukseen.
- Radiotaajuinen siirtoyhteys siirtää hälytykset langattomasti radiotaajuudella (esimerkiksi GSM-verkko) valittuihin numeroihin, kuten hälytyskeskukseen.
- Valvottu siirtoyhteys valvoo jatkuvasti yhteyden toimivuutta. Jos yhteydessä tulee katkos, esimerkiksi johto katkaistaan, järjestelmä hälyttää.

Kahdennetulla ilmoituksensiirrolla tarkoitetaan sellaista järjestelmää, jossa on kaksi eri siirtotietä käyttävää laitetta. Toinen on yleensä valinnaiseen puhelinverkkoon liitetty robottipuhelin ja toinen on GSM-modeemi. Laitteiden on lisäksi oltava liitetty toisiinsa siten, että ne valvovat jatkuvasti toinen toisensa tilaa.

7.7 Rikkoutumisvahinkojen torjunta

7.7.1 Koneiden ja laitteiden käyttö ja huolto

Koneita ja laitteita on käytettävä ja huollettava valmistajan tai maahantuojan antamien ohjeiden mukaisesti. Huoltotoimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Sähkömoottoreiden tuuletussäleiköt ja jäähdytysrivat on pidettävä puhtaana ylikuumenemisen estämiseksi.

7.7.2 Nosto- ja siirtotöiden turvallisuus

Nosto- ja siirtotöissä on noudatettava Valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta (205/2009).
Erityisesti on otettava huomioon asetuksen 5. luvun määräykset, jotka koskevat:

- nosto- ja siirtovälineiden kuntoa ja sijoittamista
- nostolaitteiden ja -apuvälineiden kuormitusta
- nostojen suorittamista ja nostotyösuunnitelman laatimista.

Taakan paino ja painopiste on tarkistettava ennen nostoa ja siirtoa ja taakka on kiinnitettävä huolella ja asianmukaisesti taakassa olevia kiinnityspisteitä (nostolenkit, -korvakkeet tms.) käyttäen.

Asetuksen mukaan vaikeita nostotöitä varten on laadittava erillinen nostotyösuunnitelma. Vaikealla nostotyöllä tarkoitetaan esimerkiksi erityisen painavien tai suurikokoisten taakkojen nostoja hankalissa olosuhteissa, muita erityistä suunnittelua vaativia nostoja sekä nostamista samanaikaisesti useammalla kuin yhdellä nosturilla.

7.7.3 Kylmälaitteiden tarkastus, huolto ja valvonta

Kylmälaitteiden osalta on noudatettava laissa ja asetuksissa annettuja määräyksiä. Asetuksissa on määräyksiä kylmälaitteiston tarkastusvelvollisuudesta, lämpötilan seuranta- ja tallennuslaitteista, toimintaohjeista ja huolloista sekä velvollisuudesta varustaa jäähdytysainemäärältään suuret kylmälaitteistot vuotojen havaitsemisjärjestelmällä.

Jos pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen vakuutusmäärä ylittää 10 000 euroa, on pakaste- ja kylmäsäilytystilat varustettava lämpötilahälytysjärjestelmällä, josta hälytys siirtyy henkilökunnan poissa ollessa jatkuvasti päivystettyyn paikkaan, esimerkiksi vartiointiliikkeeseen. Hälytyksen vastaanottajan on käynnistettävä ennalta sovitut toimenpiteet vahingon estämiseksi. Hälytyslaitteiden toimivuus on testattava vähintään kerran 6 kuukaudessa.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842 / 2006 sekä Pakasteasetus ja siinä mainitut lait ja asetukset.

7.8 Tietojen ja tiedostojen varmistus ja säilytys

Tietojärjestelmien kaikki tiedot varmistava ns. täysvarmistus on otettava vähintään kerran viikossa ja varmuuskopioitavissa olevat ohjelmat on varmistettava muutosten jälkeen. Varmuuskopiot on säilytettävä eri rakennuksessa tai lukitussa dataturvakaapissa, joka antaa tietomateriaalille vähintään 60 minuutin suojan palovahinkoja vastaan.

7.9 Vahinkojen torjunta käyttämättömänä olevissa tiloissa

Toiminnan keskeytyessä normaalia huoltoseisokkia pidemmäksi aikaa tai toiminnan päättyessä on huolehdittava siitä, että tässä suojeluohjeessa edellytetyt palontorjuntaan, rikosten torjuntaan ja vuotovahinkojen torjuntaan liittyvät toimenpiteet ja tarkastukset toteutetaan vaaditulla tavalla.

Erityisesti on huolehdittava, että

- kiinteistön piha-alueen, rakennuksen ja rakennuksessa olevan omaisuuden kunto tarkastetaan vähintään kerran viikossa
- havaitut viat ja rikkoutumiset korjataan sekä ilkivallan jäljet poistetaan mahdollisimman nopeasti
- automaattinen paloilmoitinjärjestelmä, automaattinen sammutuslaitteisto, murtohälytysjärjestelmä ja muu vastaava turvallisuus- ja valvontajärjestelmä on toiminnassa
- järjestelmien koestukset ja huollot on tehty niitä koskevien huolto- ja kunnossapito-ohjelmien mukaisesti
- tilojen sähkönsyöttö on katkaistu sähkökeskuksesta lukuun ottamatta kiinteistön ylläpidossa tarvittavaa sähkönsyöttöä ja ulkovalaistusta
- käyttövesi- ja lämmitysputkistojen jäätyminen on estetty ja veden tulo kiinteistön vesipisteisiin on katkaistu lukuun ottamatta lämmitysjärjestelmän vaatimia vesipisteitä
- kaasuputkistot ovat paineettomia ja syttyvien nesteiden putkistot on tyhjennetty sekä kaikki sulkuventtiilit on suljettu.

7.10 Muut noudatettavat suojeluohjeet ja tekniset ohjeet

- Rakennus- ja asennustöiden suojeluohje B10
- Rakenteellisen murtosuojauksen teknisen toteutuksen ohje
- Avainturvallisuus
- Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut
- Arvo-omaisuuden säilyttäminen

Suojeluohjeita ja teknisiä ohjeita on saatavissa osoitteesta lahitapiola.fi ja LähiTapiolan toimistoista.

Tietoja Finanssialan hyväksymistä turvallisuuslaitteista saa LähiTapiolan edustajilta tai Finanssialan kotisivuilta finanssiala.fi.

Vakuutukset myöntävät seuraavat LähiTapiola-ryhmään kuuluvat keskinäiset vakuutusyhtiöt (y-tunnus):

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | LokalTapiola Sydkusten – LähiTapiola **Eteläarannikko** (0135987-5) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi** (0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola **Lappi** (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Lännen** (0134099-8) | LähiTapiola **Pirkanmaa** (0205843-3) | LokalTapiola Österbotten - LähiTapiola **Pohjanmaa** (0180953-0) | LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Pääkaupunkiseutu** (2647339-1) | LähiTapiola **Satakunta** (0137458-1) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola **Savo-Karjala** (0218612-8) | LähiTapiola **Uusimaa** (0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) | LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (0211034-2)

Löydät yhtiöiden yhteystiedot osoitteesta www.lahitapiola.fi.

LÄHITAPIOLA